



Quod

---

**DRAFFT**

**Asesiad Effaith  
Economaidd  
Ardoll  
Ymwelwyr  
Gwynedd**

---

MAWRTH 2026

# Cynnwys

---

1	Crynodeb Gweithredol _____	2
2	Cyflwyniad _____	4
3	Astudiaethau i gefnogi Deddf Llywodraeth Cymru – Effaith Economaidd _____	7
4	Adolygiad llenyddiaeth pellach _____	14
5	Asesiad effaith economaidd lefel Gwynedd (gyda chafeat) _____	17
6	Croeswiro gyda Dadansoddiad Llywodraeth Cymru _____	33
7	Casgliad _____	36

DRAFT

# 1 Crynodeb Gweithredol

---

- 1.1 Mae Deddf Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) Etc. (Cymru) 2025 ('Deddf 2025') yn rhoi'r dewis i gynghorau yng Nghymru gyflwyno tâl ar arosiadau dros nos. Fe'i gelwir yn 'ardoll ymwelwyr' a gall cynghorau ddewis cyflwyno'r ardoll yn eu hardal o fis Ebrill 2027 ymlaen.
- 1.2 Mae Cyngor Gwynedd yn ystyried cyflwyno ardoll ymwelwyr – mae'r Asesiad Economaidd hwn yn ceisio pennu'r effaith economaidd bosibl o wneud hynny.
- 1.3 Cafwyd nifer o astudiaethau i gefnogi penderfyniad Llywodraeth Cymru i weithredu'r Ddeddf. Mae'r adroddiad hwn yn adolygu'r adroddiadau hyn i benderfynu pa mor berthnasol fyddai cymhwyso'r un dull ar lefel fwy lleol.
- 1.4 Mae'r sylfaen dystiolaeth ar effaith economaidd ardollau ymwelwyr yn gymharol gyfyngedig, oherwydd diffyg tystiolaeth berthnasol o effaith ardollau ymwelwyr o fannau eraill, ac mae bylchau ac ansicrwydd yn y data. Mae hyn yn golygu bod yr asesiad cenedlaethol yn llawn rhybuddion ac yn dibynnu ar ystodau eang – mae cymhlethdodau pellach yn codi wrth gynnal asesiad lleol o ganlyniad i fylchau yn y data a sylfaen dystiolaeth hyd yn oed yn llai aeddfed ar effaith leol ardollau ymwelwyr (yn hytrach nag ar lefel genedlaethol).
- 1.5 Y cafeatau allweddol sy'n berthnasol i'r asesiad ar lefel leol yw:
  - Mae ansicrwydd sylweddol yn elastigion y galw – mae hyn yn wir ar lefel Cymru ac yn fwy gwir byth pan gaiff ei gymhwyso ar lefel Gwynedd.
  - Mae gwahanol ffynonellau data ar gyfer maint presennol economi ymwelwyr Gwynedd. Mae'r prif ddadansoddiad yn defnyddio'r Arolwg Teithwyr Rhyngwladol (IPS) a'r Arolwg Twristiaeth Prydain Fawr (GBTS) – mae hyn yn unol â chanllawiau arfarnu Llywodraeth Cymru a'r arweiniad a ddarperir i awdurdodau lleol. Mae data STEAM yn adrodd am economi ymwelwyr sy'n llawer mwy o faint ar hyn o bryd – mae goblygiadau hyn wedi'u nodi yn yr adroddiad.
  - Nid yw'r data sydd ar gael yn gwahaniaethu rhwng y rhai sy'n gweryslla ar safleoedd gweryslla a'r rhai sy'n gweryslla mewn carafannau / faniau gweryslla neu mewn llety "glamping".
  - Ar lefel genedlaethol, mae'n rhesymol disgwyl y bydd y rhan fwyaf o wariant ymwelwyr yn cael ei ddal yng Nghymru. Nid yw hynny'n wir mewn ardal lai – er enghraifft, gall rhywfaint o wariant rhywun sy'n ymweld â Gwynedd fod yng Nghonwy neu Ynys Môn (a fel arall).
  - Yn yr un modd, bydd gwariant yr ardoll hefyd yn crwydro i raddau mwy oherwydd efallai na fydd rhai busnesau sy'n elwa o gontractau drwy wario'r ardoll wedi'u lleoli yng Ngwynedd.
  - Roedd yr asesiad ar lefel genedlaethol (o reidrwydd) yn tybio y byddai'r ardoll yn cael ei chyflwyno ar draws Cymru gyfan – ar lefel Gwynedd, byddai effeithiau gwahanol pe bai Gwynedd yn gweithredu'r tâl ond nad yw ei hawdurdodau cyfagos yn ei wneud, o'i gymharu â sefyllfa lle mae pob awdurdod cyfagos yn gweithredu'r tâl.

- 1.6 Felly, mae'r asesiad ar lefel Gwynedd yn cynnwys cafeatau priodol, a dylid ei ddarllen yng nghyd-destun y blychau yn y data sail dystiolaeth cymharol gyfyngedig, yn enwedig ar y lefel leol.
- 1.7 Serch hynny, rydym yn hyderus y bydd yr effaith ar Wynedd yn gymharol fach o ran yr effaith ar gyflogaeth a GVA. Rydym wedi defnyddio dull tebyg i ddadansoddiad Llywodraeth Cymru i sefydlu pegynau ar gyfer amrediad debygol yr effeithiau hyn.
- 1.8 O fewn y prif ddadansoddiad hwn, mae'r rhagdybiaethau'n gyffredinol yn geidwadol o ran y dull o asesu'r effaith ar yr economi (h.y. maent yn tueddu i oramcangyfrif yr effaith negyddol). Er enghraifft, rhagdybir fod Gwynedd yn dioddef yr holl golled mewn gwariant ymwelwyr, pan fo'n debygol mewn gwirionedd y bydd rhywfaint o'r gwariant yn cael ei golli y tu allan i Wynedd (gan fod pobl sy'n aros yng Ngwynedd yn gwario arian mewn awdurdodau lleol eraill ar deithiau dydd). Mae hefyd yn rhagdybio bod gollyngiad o weithgarwch economaidd o wariant yr ardoll y tu allan i Wynedd, tra ar yr un pryd yn tybio nad yw busnesau Gwynedd yn elwa o gontractau sy'n deillio o wariant ardollau ymwelwyr gan awdurdodau lleol eraill.
- 1.9 Yn yr un modd, mae'r dadansoddiad yn tybio nad oes newid yn economi ymwelwyr heblaw am ganiatáu ar gyfer gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr mewn ymateb i gyflwyno'r ardoll. Yn ymarferol, pe bai economi ymwelwyr yn tyfu, byddai'r cyllid a godir drwy'r ardoll yn cynyddu (ac i'r gwrthwyneb<sup>1</sup>), ac yn wir gallai gwariant yr ardoll arwain at gynnydd mewn twristiaeth drwy wella profiad yr ymwelwyr. Byddai hyn yn helpu i gynnal a gwella cystadleurwydd Gwynedd fel cyrchfan dwristiaeth. Mae tystiolaeth o dwf blynyddol mewn nifer ymwelwyr mewn lleoliadau eraill lle mae ardollau ymwelwyr wedi'u cyflwyno.
- 1.10 Byddai unrhyw dwf yn economi ymwelwyr hefyd yn gwrthbwysu unrhyw golledion i'r economi (swyddi a GYC/GVA) o ganlyniad i'r ymwelwyr nad ydynt yn dod oherwydd yr ardoll, ac yn arwain at gynnydd yn refeniw'r ardoll.
- 1.11 Serch hynny, ar sail y dull hwn, amcangyfrifir bod effeithiau'r ardoll yn gymharol fach, **Amcangyfrifir y gallai'r ardoll arwain at**
- Gallai newid mewn cyflogaeth fod rhwng **-50 a +21**, sef rhwng colled o **-0.1%** neu gynnydd o **0.04%** mewn cyflogaeth yng Ngwynedd.
  - Gallai newid blynyddol mewn **Gwerth Ychwanegol Gros (GVA)** fod rhwng **-£2.7m a +£0.4m y flwyddyn** – mae hyn yn cyfateb i rhwng colled o **-0.1%** a chynnydd o **0.01%** o economi Gwynedd.
  - Refeniw o rhwng **£2.4m a £2.8m y flwyddyn**.
- 1.12 Mae'r amrediad hwn o effaith negyddol cymharol fach i effaith positif cymharol fach yn adlewyrchu canfyddiadau Arfarniad Llywodraeth Cymru a ddaeth hefyd i'r casgliad y byddai effaith negyddol fach i effaith positif fach yn genedlaethol.
- 1.13 Mae data STEAM yn amcangyfrif bod economi dwristiaeth Gwynedd ar hyn o bryd yn llawer mwy na'r hyn a awgrymir gan yr IPS a'r GBTC – byddai effeithiau'r ardoll tua 4 i 5 gwaith yn

<sup>1</sup> Conversely if tourism reduced for reasons other than the levy, the revenue funding would decrease.

fwy pe bai data STEAM yn cael ei ddefnyddio yn lle hynny. Mae hyn yn tynnu sylw at yr ansicrwydd yn y data ac, o ganlyniad, yr ansicrwydd cynhenid wrth ragweld effaith yr ardoll.

DRAFT

## 2 Cyflwyniad

### Trosolwg o'r Ardoll Ymwelwyr

- 2.1 Mae Deddf Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) Etc. (Cymru) 2025 ('Deddf 2025') yn rhoi'r dewis i gynghorau yng Nghymru gyflwyno tâl ar arosiadau dros nos. Fe'i gelwir yn 'ardoll ymwelwyr' a gall cynghorau ddewis cyflwyno'r ardoll yn eu hardal o fis Ebrill 2027 ymlaen.
- 2.2 Mae'r ardoll yn daladwy ar ddwy gyfradd wahanol:
- Lleiniau gwerysilla, pebyll ac ystafelloedd a rennir (hosteli ac ystafelloedd cysgu): 75c y pen, y noson
  - Pob math arall o lety i ymwelwyr: £1.30 y pen, y noson
- 2.3 Nodwch y bydd yn ofynnol i'r rhai sy'n gwerysilla mewn faniau gwerysilla, carafannau neu lety glamping dalu'r gyfradd uwch.
- 2.4 Mae yna eithriadau<sup>2</sup>; Ni fydd ymwelwyr yn talu'r ardoll ymwelwyr os ydyn nhw:
- o dan 18 oed ac yn aros ar lain gwerysilla neu mewn ystafell a rennir (fel hostel neu 'dormitories')
  - yn aros am fwy na 31 noson mewn un archeb
  - mewn llety brys neu dros dro a drefnir gan y cyngor lleol
- 2.5 Bydd yr arian o'r ardoll yn cael ei ail-fuddsoddi at ddibenion rheoli a gwella cyrchfannau yn yr ardal. Mae adran 44 y Ddeddf yn nodi bod yn rhaid i gynghorau ddefnyddio enillion yr ardoll ar gyfer:
- lliniaru effaith ymwelwyr;
  - cynnal a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg;
  - hyrwyddo a chefnogi twf economaidd cynaliadwy twristiaeth a mathau eraill o deithio;
  - darparu, cynnal a gwella isadeiledd, cyfleusterau a gwasanaethau i'w defnyddio gan ymwelwyr (p'un a ydynt hefyd i'w defnyddio gan bobl leol ai peidio).

### Pwrpas yr adroddiad hwn

- 2.6 Mae Cyngor Gwynedd yn ceisio pennu'r effaith economaidd bosibl o gyflwyno ardoll ymwelwyr.
- 2.7 Mae'r adroddiad hwn yn gam dau o broses ddau gam. Comisiynwyd rhan un ar y cyd gan awdurdodau lleol Gwynedd, Ynys Môn a Chonwy, a bu'n adolygu argaeledd y data a'r sylfaen dystiolaeth y gellid eu defnyddio yn yr Arosiadau Effaith Economaidd unigol. Mae hyn yn

<sup>2</sup><http://gov.wales/visitor-levy-small-contribution-lasting-legacy>

golygu bod dull unffurf, cyn belled ag y bo'n bosibl ac yn briodol, wedi'i fabwysiadu ar gyfer adolygu a dadansoddi'r data i lywio'r broses ymgynghori. Mae'r Asesiad Effaith Economaidd hwn ar gyfer Cyngor Gwynedd yn adroddiad annibynnol ac mae'n cynnwys y wybodaeth berthnasol o astudiaeth cam un.

- 2.8 Mae Adran 3 o'r adroddiad hwn yn adolygu'r gwaith a wnaed gan Lywodraeth Cymru i ddeall effeithiau economaidd y Ddeddf ar lefel genedlaethol, a'r graddau y gallai'r dull fod yn gymwys ar lefel fwy lleol. Mae'r sylfaen dystiolaeth ar effaith economaidd ardollau ymwelwyr yn gymharol gyfyngedig, oherwydd diffyg tystiolaeth berthnasol o effaith ardollau ymwelwyr o fannau eraill, ac mae bylchau ac ansicrwydd yn y data. Felly, mae hyd yn oed yr asesiad cenedlaethol wedi'i amgáu'n helaeth â rhybuddion ac yn dibynnu ar ystodau eang.
- 2.9 Mae'r sail dystiolaeth ar effaith economaidd ardollau ymwelwyr yn gymharol gyfyngedig, oherwydd diffyg tystiolaeth berthnasol o effaith ardollau ymwelwyr o leoedd eraill, ac mae bylchau ac ansicrwydd yn y data. Felly, hyd yn oed mae'r asesiad cenedlaethol yn cynnwys llawer o gymwysterau ac yn dibynnu ar ystodau eang. Mae'r cyfyngiadau hyn hyd yn oed yn fwy amlwg ar lefel leol
- 2.10 Y prif rybuddion sy'n berthnasol i'r asesiad ar lefel leol yw
- Mae ansicrwydd ynghylch faint o'r ardoll sy'n cael ei drosglwyddo i ddefnyddwyr (wedi'i fodelu fel 'pegynau' ar ddim ond 0% neu 100%)
  - Mae ansicrwydd sylweddol yn elastigion y galw – mae hyn yn wir ar lefel Cymru ac yn fwy gwir byth pan gaiff ei gymhwyso ar lefel Gwynedd.
  - Mae gwahanol ffynonellau data ar gyfer lefel bresennol yr ymwelwyr, nifer y nosweithiau gwely a'r gwariant. Mae'r prif ddadansoddiad yn defnyddio'r Arolwg Teithwyr Rhyngwladol a'r Arolwg Twristiaeth Prydain Fawr (GBTS) – mae hyn yn unol â chanllawiau arfarnu Llywodraeth Cymru a'r arweiniad a ddarperir i awdurdodau lleol. Mae defnyddio data STEAM yn dangos economi ymwelwyr bresennol sy'n llawer mwy ac, o ganlyniad, effaith fwy – mae hyn yn golygu bod ystod eang o effeithiau posibl ac yn tynnu sylw at yr ansicrwydd cynhenid yn y rhagolygon.
  - Nid yw'r data sydd ar gael yn gwahaniaethu rhwng y rhai sy'n gweryslla ar safleoedd gweryslla (sy'n talu'r gyfradd is) a'r rhai sy'n gweryslla mewn carafannau / faniau gweryslla neu mewn llety glamping (sy'n talu'r gyfradd uwch). At ddiben yr asesiad hwn rydym wedi tybio bod pob ymwelydd domestig i safleoedd gweryslla yn talu'r gyfradd is – mae hyn yn unol â'r dull a fabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru yn yr asesiad economaidd a'r cyngor ar y data i'w ddefnyddio mewn asesiadau a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru i awdurdodau lleol. Ar y naill law, bydd y dull hwn yn tanamcangyfrif yr effaith ar ymwelwyr a'r golled mewn cyflogaeth o ganlyniad i wariant ymwelwyr is. Ar y llaw arall, bydd hyn yn cael ei wrthbwysio hefyd gan danamcangyfrif effaith y cynnydd mewn swyddi o ganlyniad i wariant yr ardoll a'r refeniw a gesglir drwy'r ardoll. Bydd hefyd yn cael ei wrthbwysio i ryw raddau gan y dybiaeth (sydd eto'n unol â dull Llywodraeth Cymru) y bydd pob ymwelydd rhyngwladol yn talu'r gyfradd uwch.

- Ar lefel genedlaethol, mae'n rhesymol disgwyl y bydd y rhan fwyaf o wariant ymwelwyr yn cael ei ddal yng Nghymru. Nid yw hynny'n wir mewn ardal lai – er enghraifft, gall rhywfaint o wariant rhywun sy'n ymweld â Gwynedd fod yng Nghonwy neu Ynys Môn (a fel arall).
- Yn yr un modd, bydd gwariant yr ardoll hefyd yn crwydro i raddau mwy oherwydd efallai na fydd rhai busnesau sy'n elwa o gontractau drwy wario'r ardoll wedi'u lleoli yng Ngwynedd.
- Roedd yr asesiad ar lefel genedlaethol (o reidwydd) yn tybio y bydd yr ardoll yn cael ei gosod ar draws Cymru gyfan – ar lefel Gwynedd, bydd yna effeithiau gwahanol os bydd un awdurdod lleol yn gweithredu'r tâl, ond nid yw ei awdurdodau cyfagos yn gweithredu'r tâl, o'i gymharu â phe bai pob awdurdod cyfagos yn gweithredu'r tâl.

2.11 Felly, mae'r asesiad ar lefel leol (Gwynedd) wedi'i amgáu'n briodol â rhybuddion, a dylid ei ddarllen yng nghyd-destun yr ansicrwydd yn y data a'r sylfaen dystiolaeth gymharol gyfyngedig, yn enwedig ar lefel leol.

2.12 Bydd adroddiad wedi'i ddiweddarau yn cael ei gynhyrchu os daw data pellach ar gael, neu os bydd data neu adborth pellach a dderbynnir drwy'r broses ymgynghori yn arwain at newid ystyrion i gasgliadau'r Asesiad Effaith Economaidd.

2.13 Mae gweddill yr adroddiad yn ymdrin â:

- Adolygiad o'r gwaith a wnaed gan Lywodraeth Cymru i ddeall effaith economaidd y Ddeddf (Adran 3)
- Adolygiad llenyddiaeth ehangach i ddeall i ba raddau y mae tystiolaeth yn bodoli a fyddai'n caniatáu gallu defnyddio'r dull Cymru gyfan ar raddfa ddaearyddol lai (Adran 4)
- Asesiad effaith economaidd lefel Gwynedd (gyda chafeat) (Adran 5)
- Croeswrio â Dadansoddiad Llywodraeth Cymru, gan gyfrif am bwysigrwydd cymharol twristiaeth i Wunedd (Adran 6)
- Casgliad (Adran 7)



## 3 Astudiaethau i gefnogi Deddf Llywodraeth Cymru – Effaith Economaidd

---

3.1 Bu nifer o astudiaethau i gefnogi penderfyniad Llywodraeth Cymru i gyflwyno'r Ddeddf. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Adolygiad tystiolaeth o elastigion sy'n berthnasol i ardoll ymwelwyr yng Nghymru, Alma Economics, 2022
- Effeithiau Posibl Ardoll Ymwelwyr yng Nghymru ar yr Economi a Nwyon Tŷ Gwydr, Ysgol Busnes Caerdydd a Llywodraeth Cymru, 2024 – cyfeirir ato yn yr adroddiad hwn fel dadansoddiad 2024 Llywodraeth Cymru
- Dadansoddiad diwygiedig o effeithiau posibl ardoll ymwelwyr yng Nghymru ar yr economi a nwyon tŷ gwydr, Llywodraeth Cymru, 2025 – cyfeirir ato yn yr adroddiad hwn fel dadansoddiad 2025 Llywodraeth Cymru
- Adolygiad o effeithiau ardollau ymwelwyr mewn cyrchfannau byd-eang, Prifysgol Bangor 2024

3.2 Mae'r adroddiadau hyn wedi'u gwneud ar lefel Cymru gyfan ac yn destun sawl cafeat.

### Adolygiad tystiolaeth o elastigion sy'n berthnasol i ardoll ymwelwyr yng Nghymru, Alma Economics, 2022

3.3 Fe wnaeth Alma Economics gynnal Asesiad Tystiolaeth Gyflym (REA) a adolygodd y llenyddiaeth ar elastigion sy'n berthnasol i ardoll ymwelwyr yng Nghymru.

3.4 Roedd yn ceisio amcangyfrif elastigedd prisiau y galw gan dwristiaeth a llety yn arbennig. Elastigedd Pris y Galw (PED) yw mesur o ymatebolrwydd y galw am nwyddau neu wasanaeth pan fydd ei bris yn newid. Mae PED negyddol yn dynodi gostyngiad ym maint y galw pan fydd y pris yn cynyddu. Mae elastigedd galw uchel yn dangos bod faint o nwyddau neu wasanaeth y mae pobl yn galw amdano yn ymatebol iawn i newidiadau yn eu pris, sy'n golygu y gall newid bychan yn y pris arwain at newid sylweddol yn y galw. Galw anelastig (neu elastig isel) yw pan nad yw'r galw yn ymatebol i'r pris.

3.5 Fe wnaeth yr adroddiad ganfod lefel uchel o ansicrwydd a bylchau sylweddol yn y dystiolaeth. Hyd yn oed pan ganfuwyd tystiolaeth berthnasol, roedd amrywiad mawr ym maint yr amcangyfrifon o elastigedd ac nid oedd unrhyw astudiaethau oedd yn rhoi amcangyfrifon penodol i Gymru a dim ond lleiafrif fechan o astudiaethau oedd yn ystyried marchnad y DU.

3.6 Roedd amrywiadau sylweddol yn y canfyddiadau ar gyfer twristiaeth – er bod y mwyafrif o astudiaethau (70%) wedi canfod bod twristiaeth yn anelastig, roedd rhai astudiaethau yn adrodd galw elastig. Y PED canol-ystod ar gyfartaledd ar draws pob astudiaeth oedd -0.7 a'r canolrif oedd -0.9. Mae hyn yn golygu bod cynnydd o 1% ym mhpris nwyddau neu wasanaeth yn arwain at ostyngiad o 0.7% yn y galw.

- 3.7 Dim ond dwy astudiaeth oedd yn ystyried llety yn benodol - dangosodd y rheini ei fod yn anelastig i bris (ar -0.7). Mae'r adroddiad yn cynnwys cafeat y dylid dehongli'r rhain yn ofalus o ystyried y nifer cyfyngedig o astudiaethau. Roedd o leiaf un o'r adroddiadau hyn yn seiliedig ar dwristiaeth ryngwladol yn benodol – ac felly bydd yn llai perthnasol i farchnad ddomestig.
- 3.8 Mae'r adroddiad ei hun yn cydnabod mai ychydig iawn o dystiolaeth a ddarparodd yr adolygiad sy'n mynd i'r afael â'r cwestiynau ymchwil mwy cynnil, gan gynnwys (i) golwg ar y pethau sy'n ysgogi ymddygiad ymwelwyr, (ii) effaith ardollau ymwelwyr neu debyg ar y galw am dwristiaeth, a (iii) sut y gall yr elastigion yr edrychwyd arnynt amrywio yn dibynnu ar nodweddion twristiaid (e.e., yn seiliedig ar nodweddion gwarchoddedig).
- 3.9 Mae'r adroddiad ei hun hefyd yn glir bod yr astudiaethau hyn yn rhoi ychydig iawn o wahaniaethau tystiolaeth a allai ddigwydd ar lefel is-ranbarthol, gyda'r rhan fwyaf o astudiaethau yn canolbwyntio ar effeithiau cenedlaethol a / neu dwristiaeth ryngwladol.

### Effeithiau Posibl Ardoll Ymwelwyr yng Nghymru ar yr Economi a Nwyon Tŷ Gwydr, Ysgol Busnes Caerdydd a Llywodraeth Cymru, 2024

- 3.10 Mae'r adroddiad hwn yn amcangyfrif effaith yr ardoll yn economaidd ac ar allyriadau nwyon tŷ gwydr ar lefel Cymru gyfan. Rydym wedi ei adolygu i ddeall i ba raddau y gellid defnyddio dull tebyg i amcangyfrif effaith ardoll mewn Awdurdodau Lleol unigol.
- 3.11 Mae'r adroddiad yn cynnwys dau senario:
- i. 100% o'r ardoll yn cael ei drosglwyddo o'r busnes i ddefnyddwyr.
  - ii. 100% o'r ardoll yn cael ei amsugno gan y busnes
- 3.12 Nid yw'r dadansoddiad yn cyfrif am newidiadau ar ochr y cyflenwad, megis darparwyr yn gadael y farchnad oherwydd yr ardoll.

#### **100% o'r ardoll yn cael ei drosglwyddo o'r busnes i ddefnyddwyr.**

- 3.13 Mae'r astudiaeth yn cyfrifo'r effaith debygol ar yr astudiaeth mewn tri senario (optimistaidd, niwtral a phesimistaidd) yn seiliedig ar ystod o elastigion a gymerwyd o'r astudiaeth Alma. Mae'n cymhwyso'r rhain i wahanol segmentau ymwelwyr (dau ddomestig gyda phatrymau gwariant gwahanol ac ymwelwyr tramor). Mae hyn yn arwain at newid yn y galw gan ddefnyddwyr ar gyfer pob segment.
- 3.14 Mae'r adroddiad yn defnyddio elastigion o astudiaeth Alma Economics sydd (fel y gwelir uchod) yn cynnwys ansicrwydd sylweddol, bylchau data, ac sy'n seiliedig i raddau helaeth ar dwristiaeth ryngwladol ac effeithiau cenedlaethol. Bydd y mater o gymhwyso elastigion cenedlaethol yn fwy problematig ar lefel Awdurdod Lleol nag y byddai ar lefel Cymru gyfan.
- 3.15 Mae'r astudiaeth yn tybio bod elastigedd pris y galw yn bwydo'n uniongyrchol i'r economi – h.y. mae'r cynnydd yn yr ardoll yn arwain at ostyngiad yn y galw (yn ardal yr astudiaeth) sy'n golygu gostyngiad yng nghyfanswm gwariant y daith (hefyd yn ardal yr astudiaeth). Gallai hyn fod naill ai oherwydd nad yw pobl yn ymweld ag ardal yr astudiaeth neu eu bod yn ymweld â'r ardal am gyfnod byrrach o amser o ganlyniad i'r ardoll.

3.16 Mae'r model wedyn yn defnyddio tablau Mewnbwn-Allbwn i bennu'r effaith debygol ar Economi Cymru.

### **100% o'r ardoll yn cael ei amsugno gan y busnes**

3.17 Mae'r senario hwn yn tybio nad oes unrhyw newid i ymwelwyr na refeniw a bod busnesau yn amsugno'r holl gostau. Mae'r adroddiad yn tybio nad oes unrhyw newidiadau ar ochr y cyflenwad – h.y. nid oes unrhyw fusnes yn gadael y farchnad, neu'n gyndyn o ddod i mewn i'r farchnad yn y dyfodol, yn hytrach mae'r ardoll yn cael ei gymryd o allbwn y busnesau.

3.18 Mae'n tybio nad oes unrhyw golledion mewn cyflogaeth a dim ond gostyngiadau mewn cyflog (ac elfennau eraill o allbwn). Mae hyn yn debygol o danamcangyfrif y golled cyflogaeth oherwydd – mewn gwirionedd, byddai colli refeniw yn arwain at ostyngiad mewn staff yn ogystal â gostyngiad mewn cyflogau.

### **Materion a Chafeatau**

3.19 Mae'r adroddiad ei hun yn tynnu sylw at gafeatau sylweddol:

- **Ansicrwydd Elastigedd Pris:** fel yr uchod, mae ansicrwydd sylweddol yn yr elastigion – mae hyn yn wir ar lefel Cymru a bydd yn fwy gwir byth pe bai'n cael ei ddefnyddio mewn ardal astudiaeth lai.
- **Cyflenwad Llety:** fel uchod, nid yw'r model yn cyfrif am newidiadau ar ochr y cyflenwad, megis darparwyr yn gadael y farchnad oherwydd yr ardoll.
- **Rhagdybiaethau Pasio Drwodd:** fel uchod, mae'r adroddiad yn asesu 'pegynau' yr effaith debygol drwy asesu'r effaith os yw'r ardoll yn cael ei throsglwyddo i ymwelwyr neu ei hamsugno gan fusnesau – nid yw'n ceisio asesu i ba raddau y mae un yn fwy neu'n llai tebygol.
- **Costau yng Nghymru:** Mae'r dadansoddiad yn cynnwys costau yng Nghymru yn unig ac felly mae'n debygol o danamcangyfrif cyfanswm costau'r daith, yn enwedig ar gyfer teithiau rhyngwladol. Bydd hyn felly yn goramcangyfrif y gostyngiad mewn teithiau rhyngwladol ar ôl yr ardoll (ac felly'n cyflwyno'r senario waethaf)
- **Cyfngiadau Blwyddyn Sylfaen:** Mae'r ardoll wedi'i fodelu ar ddata twristiaeth 2019 oherwydd cyfngiadau data, gan addasu'r cyfraddau ar gyfer chwyddiant.
- **Chwyddiant yn y dyfodol:** Nid yw chwyddiant a newidiadau sector yn y dyfodol wedi'u cynnwys – mae'n gipolwg mewn amser mewn blwyddyn benodol, i bob pwrpas.
- **Costau gweinyddol:** Nid yw'r dadansoddiad yn cynnwys unrhyw gostau ffrithiant na gweinyddol y gallai unrhyw Ardoll newydd ei gynnwys.

## **Dadansoddiad diwygiedig o effeithiau posibl ardoll ymwelwyr yng Nghymru ar yr economi a nwyon tŷ gwydr, Llywodraeth Cymru, 2025**

3.20 Mae'r adroddiad hwn wedi diweddarau'r gwaith blaenorol ar gyfer dwy set o gyfraddau. Defnyddiwyd un o'r setiau hynny o gyfraddau (£1.30 safonol / £0.75 is) yn y Ddeddf yn ddiweddarach. Roedd y dadansoddiad hefyd yn eithrio plant a phobl ifanc sy'n aros mewn llety Band Isaf, gan eu bod wedi'u heithrio o'r Ardoll.

3.21 Defnyddiodd yr adroddiad fethodoleg debyg i'r gwreiddiol ond nododd: 'Mae cyfyngiadau ar amser a mynediad at bensaernïaethau data yn golygu nad yw addasiad llawn, cwbl gymaradwy, o asesiad effaith 2024 yn bosibl'.

3.22 Mae canlyniadau'r dadansoddiad ar lefel Cymru i'w gweld yn Nhabl 3.1.

DRAFT

Tabl 3.1: Crynodeb o'r effeithiau tebygol yn adroddiad Llywodraeth Cymru

		Amrediad tebygol	
Cyflogaeth	Trosglwyddo'r Ardoll i ymwelwyr	FTEs	-400 i 100
	Busnesau'n amsugno'r ardoll	FTEs	360
GVA Blynyddol (£m)	Trosglwyddo'r Ardoll i ymwelwyr		£-7.5m i +£11.1m
	Busnesau'n amsugno'r ardoll		£-32.3m

## Adolygiad o effeithiau ardollau ymwelwyr mewn cyrchfannau byd-eang, Prifysgol Bangor 2024

- 3.23 Fe wnaeth Prifysgol Bangor gynnal adolygiad o dystiolaeth ryngwladol ar effeithiau amgylcheddol, cymdeithasol a diwylliannol ardollau ymwelwyr mewn gwahanol gyrchfannau byd-eang. Yna rhoddodd yr adroddiad argymhellion i Lywodraeth Cymru ar weithredu'r ardoll.
- 3.24 Roedd yr adroddiad wedi adnabod pum astudiaeth achos / ardal a oedd wedi gweithredu ardollau ymwelwyr a oedd yn debyg i Gymru o ran y ddibyniaeth ar y sector twristiaeth a/neu eu cyd-destun cymdeithasol, diwylliannol a/neu amgylcheddol. Roedd hyn yn golygu bod yr astudiaethau achos yn cynnwys lleoedd sydd, fel Cymru, yn dibynnu ar eu diwydiant twristiaeth.
- 3.25 Roedd yr adroddiad yn canolbwyntio ar weithredu'r ardoll – gan gynnwys yr hyn y gellir gwario'r ardoll arno, y broses a'r awdurdod gwneud penderfyniadau, atebolrwydd lleol, sgôp y prosiect a'r gweithgareddau a ariennir, effaith y prosiectau a ariennir (gan nodi diffyg tystiolaeth) a'r angen am dryloywder, atebolrwydd, monitro a gwerthuso.
- 3.26 Nid oedd yn canolbwyntio ar effaith yr ardoll ar y sector twristiaeth yn benodol, er bod rhai casgliadau sy'n llywio ein hadroddiad:
- Mae tystiolaeth gyfyngedig ar effeithiau trethi twristiaeth: 'Mae **asesiad cynhwysfawr o effeithiau trethi twristiaeth yn parhau i fod yn gyfyngedig**, er gwaethaf eu cymhellion clir dros weithredu'.
  - Yn gyffredinol, mae **twristiaeth mewn lleoliadau sydd wedi cyflwyno ardoll ymwelwyr wedi parhau i dyfu flwyddyn ar ôl blwyddyn** (er na allwn wybod beth fyddai'r gwrth-ffeithiol wedi bod heb ardoll).
  - **Mae rhai lleoliadau yn dewis amrywio'r dreth yn ystod gwahanol dymhorau** – er enghraifft, mae'r Ynysoedd Balearaidd wedi gweithredu dwy ardoll ymwelwyr ar wahân: €0.25 - €1 y pen y noson yn y tymor isel (Tachwedd - Ebrill) a €1 - €4 y pen y noson yn y tymor uchel (Mai - Hydref).<sup>3</sup> **Tra nad yw eraill yn gwneud hynny:** yn Mareo a San Martin, lle mae'r tymor yn amrywio'n aruthrol (mae nifer yr ymwelwyr yn y pedwar mis prysuraf dros ddeg gwaith y nifer yn y pedwar mis tawelaf), mae ardoll ymwelwyr fflat wedi'i osod trwy gydol y flwyddyn (€1.50 - €3.50 y pen y noson).
  - Mae rhai lleoliadau (Catalwnia / Barcelona a'r Ynysoedd Balearaidd) **yn amrywio yn ôl math / ansawdd y llety** (gan gynnwys gwahanol gyfraddau ar gyfer gwestai â gwahanol

<sup>3</sup>Llywodraeth Cymru, 2024. Adolygiad o ardollau ymwelwyr mewn cyrchfannau byd-eang [yma](#)

ansawdd 'seren'). Tra **nid oes gan eraill gymaint o wahaniaeth**: Cyflwynodd Gwlad yr Iâ gyfradd fflat i ddechrau ac yna rhannu'r gyfradd yn dri categori eang sef gweryslla, gwestai, a llongau mordaith.

## Casgliadau a goblygiadau ar gyfer ein hastudiaeth

- 3.27 Mae'r gwaith a wnaed i gefnogi Llywodraeth Cymru wedi tynnu sylw at y ffaith fod bylchau yn y sail dystiolaeth ar gyfer deall effaith economaidd yr Ardoll Ymwelwyr. Mae hyn yn golygu bod yr astudiaeth effaith economaidd ar lefel Cymru o reidwydd yn cynnwys cafeatau ac yn cynnwys amrediadau eang / pegynau ar gyfer yr effaith debygol.
- 3.28 Byddai defnyddio dull Llywodraeth Cymru ar lefel ardal fwy lleol yn cynnwys yr un cafeatau a materion – a byddai rhai o'r materion yn fwy amlwg mewn ardal astudiaeth lai.
- 3.29 Mae'r manylion wedi'u nodi uchod, ond mae'r materion allweddol yn cynnwys:
- **Tystiolaeth berthnasol gyfyngedig sydd yno ar Elastigedd Pris y Galw** – mae'r ddau arfarniad economaidd gan Lywodraeth Cymru yn defnyddio'r PEDs o'r Astudiaeth Alma sy'n astudiaethau cenedlaethol ar gyfer twristiaeth ryngwladol yn bennaf. Nid oes unrhyw astudiaethau penodol i Gymru a dim ond dwy sy'n edrych yn benodol ar lety (yn hytrach na thwristiaeth yn ei gyfanrwydd). Daw'r broblem o ddefnyddio'r elastigion hyn hyd yn oed yn fwy aciwt mewn ardal astudiaeth lai gan nad yw'n glir bod elastigion cenedlaethol yn dal dŵr ar lefel is-ranbarthol.
  - Nid yw'r dadansoddiad yn **rhoi barn ar i ba raddau y caiff yr ardoll ei throsglwyddo** – mae ganddo begynau ar gyfer effaith 0% neu 100% o'r ardoll yn cael ei throsglwyddo i ddefnyddwyr.
  - Nid yw ychwaith yn **caniatáu am newidiadau ar ochr y cyflenwad** – h.y. nid yw'n caniatáu am y posibilrwydd y bydd rhai busnesau yn gyndyn o ymuno â'r farchnad, neu y byddant yn gadael y farchnad. Yn y senario lle caiff yr ardoll cyfan ei throsglwyddo i fusnesau, tybir nad oes unrhyw golled mewn cyflogaeth (dim ond colled mewn cyflogau).
  - **Ychydig iawn o dystiolaeth sy'n mynd i'r afael â'r cwestiynau mwy cynnil**, gan gynnwys (i) golwg ar y pethau sy'n ysgogi ymddygiad ymwelwyr, (ii) effaith ardollau ymwelwyr neu debyg ar y galw am dwristiaeth, a (iii) sut y gall yr elastigion yr edrychwyd arnynt amrywio yn dibynnu ar nodweddion twristiaid (e.e., yn seiliedig ar nodweddion gwarchodedig). **Golyga hyn bod y dadansoddiad yn gwneud rhagdybiaethau llinol yn bennaf yn seiliedig ar gyfartaleddau.** Mae hyn hefyd yn ei gwneud hi'n anodd cymhwyso nodweddion lleol i'r astudiaeth (ac felly addasu'r fethodoleg yn yr asesiad cenedlaethol i lefel fwy lleol).
  - Nid yw'n **cynnwys costau y tu allan i'r wlad** sy'n debygol o danamcangyfrif cyfanswm cost y daith, yn enwedig ar gyfer teithiau rhyngwladol. Bydd hyn felly yn goramcangyfrif y gostyngiad mewn teithiau rhyngwladol ar ôl yr ardoll (ac felly'n cyflwyno'r senario waethaf).
  - Nid yw'r dadansoddiad yn ystyried beth y caiff gwariant ymwelwyr sy'n cael ei 'gollu' o ganlyniad i'r ardoll ei wario arno yn lle – gallai hyn fod yn dripliau dydd (yn hytrach na thripliau dros nos) neu drigolion Cymru yn gwario arian ar bethau eraill (yn hytrach na gwyliau yng Nghymru). Mae'r dull hwn unwaith eto yn debygol o roi'r senario waethaf o ran effaith yr ardoll ar economi Cymru. Mae hyn yn debygol o fod yn llai perthnasol ar

lefel Gwynedd na lefel Cymru gan fod y rhai sy'n ymweld â Gwynedd (sy'n gyndyn o dalu ardoll) yn annhebygol o fyw yng Ngwynedd hefyd (tra gall preswlydd o Gymru hefyd fynd ar wyliau yng Nghymru – er enghraifft, efallai y bydd preswlydd Caerdydd yn gwario arian yng Nghaerdydd yn hytrach na mynd ar wyliau i Wynedd).

DRAFT



## 4 Adolygiad llenyddiaeth pellach

- 4.1 Fe wnaethom gynnal adolygiad llenyddiaeth pellach i ddeall i ba raddau y mae tystiolaeth yn bodoli a fyddai'n
- Caniatáu addasu'r dull Cymru gyfan ar gyfer asesiad ar lefel leol.
  - Llenwi'r bylchau tystiolaeth a nodwyd uchod
- 4.2 Ychydig iawn o dystiolaeth ychwanegol oedd yno tu hwnt i'r hyn a ddefnyddiwyd yn y gwaith i gefnogi Llywodraeth Cymru wrth weithredu'r Ddeddf.
- 4.3 Roedd amryw o enghreifftiau eraill lle bu twf parhaus flwyddyn ar ôl blwyddyn mewn twristiaeth mewn lleoliadau sydd wedi cyflwyno ardoll ymwelwyr (er, fel y nodir uchod, nid oes modd i ni wybod beth fyddai'r gwrth-ffeithiol wedi bod heb ardoll).
- 4.4 Y cwestiynau eraill y ceisiodd yr adolygiad llenyddiaeth eu hateb oedd:
- I ba raddau y caiff ardoll ymwelwyr ei throsglwyddo i ymwelwyr?
  - Sut mae effaith ardoll ymwelwyr yn newid gyda'r tymor neu boblogrwydd cyrchfan?
  - Sut mae cost llety / taith yn newid effaith yr ardoll? Ni chanfuwyd unrhyw dystiolaeth ychwanegol i ateb y cwestiwn hwn.
  - A yw ymwelwyr yn addasu eu gwariant ehangach ar drip os ydyn nhw'n talu cost yr ardoll?

### I ba raddau y caiff ardoll ymwelwyr ei throsglwyddo i ymwelwyr?

- 4.5 Bydd y graddau y mae ardoll ymwelwyr yn cael ei throsglwyddo i ddefnyddwyr yn penderfynu p'un ai defnyddwyr ynteu ddarparwyr llety fydd yn ysgwyddo cost yr ardoll. Fel y nodir uchod, nid yw arfarniad economaidd Llywodraeth Cymru yn cymryd barn ar hyn ond mae'n profi'r pegynau bod 0% neu 100% yn cael ei throsglwyddo.
- 4.6 Mae'r llenyddiaeth yn darparu tystiolaeth gymysg ar y gyfradd pasio (sef i ba raddau y mae busnesau'n trosglwyddo newidiadau mewn treth fel newidiadau mewn pris i ddefnyddwyr) mewn ardoll ymwelwyr neu fecanweithiau treth eraill.
- 4.7 Fe wnaethom edrych ar wahanol fecanweithiau treth i bennu cyfraddau pasio:
- Dangosodd adolygiad o drethi llety yn ninasoedd yr Unol Daleithiau fod treth llety yn annhebygol o gael ei throsglwyddo'n llawn i'r ymwelwyr – mae tua 86% o'r dreth a delir yn cael ei thalu gan ymwelwyr ac mae'r 14% sy'n weddill yn cael ei amsugno gan ddarparwyr llety ar ffurf cyfraddau llety is neu lai o ddefnydd.<sup>4</sup>
  - Canfu astudiaeth y Comisiwn Ewropeaidd fod lefel uchel o drosglwyddo'r gost yn y tymor hir ond roedd ganddo hefyd enghraifft o ble nad oedd trethi yn cael eu pasio drwodd. Er

<sup>4</sup>Hudson, S., Meng, F., So, K. K. F., Smith, S., Li, J., & Qi, R. (2021). The effect of lodging tax increases on US destinations. *Tourism Economics*, 27(1), 205-219. Ar gael [yma](#)



enghraifft, dangosodd astudiaeth achos o Disneyland Paris eu bod yn annhebygol o drosglwyddo cynnydd mewn cyfraddau TAW yn 2014 i ymwelwyr oherwydd sensitifrwydd ymwelwyr i brisiau uchel. Roedd hyn yn golygu bod Disneyland wedi amsugno cost y cynnydd TAW i liniaru'r effaith ar nifer yr ymwelwyr a gwariant ymwelwyr.<sup>5</sup>

- Roedd astudiaeth a edrychai ar basio trethi teithwyr awyr i gost tocynnau awyr ledled Ewrop yn amcangyfrif cyfraddau pasio treth teithwyr awyr o rhwng 20% a 56%.<sup>6</sup> Mae'r un astudiaeth yn sôn bod cyfran defnyddwyr o'r baich treth yn dilyn newid i TAW yn Ffrainc rhwng 57% a 77%.

4.8 Felly, nid yw'r adolygiad llenyddiaeth yn darparu tystiolaeth glir o wahanol lefel y cyfraddau pasio'r dreth y gellid eu defnyddio – ac felly rydym yn cadw'r dull yn Asesiad Llywodraeth Cymru o ddefnyddio pegynau.

### Sut mae effaith ardoll ymwelwyr yn newid gyda'r tymor neu boblogrwydd cyrchfan?

4.9 Prin yw'r astudiaethau sydd wedi meintoli PEDs ar gyfer gwahanol dymhorau, ond mae sawl astudiaeth yn nodi bod y galw am dwristiaeth yn llai elastig yn y tymhorau uchel o'i gymharu â'r tymhorau isel.<sup>7</sup>

- Fe wnaeth yr adroddiad ar gydbwyso refeniw a galw yn y diwydiant gwestai yn Dubai<sup>8</sup> ganfod bod elastigedd y galw yn llawer uwch yn y tymhorau isel (ac yn is yn y tymor uchel). Mae teithio rhyngwladol yn debygol o ddylanwadu'n drwm ar hynny – canfu'r adroddiad nad yw gwestai lleol yn profi gwahaniaethau mor fawr rhwng y tymhorau fel mae gwestai rhyngwladol yn ei brofi.
- Dangosodd yr adroddiad ar elastigedd pris gwasanaethau llety ym Mhrâg fod ymwelwyr yn llai elastig yn ystod y tymhorau uchel nag ydyn nhw trwy gydol y flwyddyn gyda PEDs o -0.22 i 0.78 yn y tymhorau uchel o gymharu â PEDs o -0.10 i -0.54 trwy gydol y flwyddyn. Mae'r PEDs positif yn y tymor uchel yn awgrymu efallai na fydd y berthynas pris-galw disgwylidig bob amser yn dal dŵr.<sup>9</sup>

4.10 Canfu astudiaeth y Comisiwn Ewropeaidd fod elastigedd uwch yn y galw mewn cyrchfannau sydd â llyfdd tebyg yn agos iddynt. Dangosodd fod gwledydd Ewropeaidd sy'n agos i'w gilydd yn dal i arddangos gwahaniaethau mewn PEDs oherwydd y math o gynnydd twristiaeth tymhorol.

4.11 Ar wahân, dangosodd yr astudiaeth o gynnydd mewn treth llety ar gyrchfannau yr Unol Daleithiau fod tua 49% o deithwyr wedi newid eu cynlluniau oherwydd trethi teithio uchel trwy leihau gwariant, aros yn rhywle rhatach ac ymweld yn ystod y tymor isel.<sup>10</sup>

<sup>5</sup>Y Comisiwn Ewropeaidd, 2017. The Impact of Taxes on the Competitiveness of European Tourism [yma](#)

<sup>6</sup>Wozny, F. (2024). *Tax incidence in heterogeneous markets: The pass-through of air passenger taxes on airfares* (No. 16783). IZA Discussion Papers. Ar gael [yma](#)

<sup>7</sup>Baždar Gašljević, T., Maradin, D., & Cerović, L. (2023). Price Elasticity of Demand For Hotel Services On The Business Example Of Two Hotels In The Republic Of Croatia. *Journal of accounting and management*, 13(1), 1-14. Ar gael [yma](#)

<sup>8</sup>Alrawabdeh, W. (2021). Seasonal balancing of revenue and demand in hotel industry: the case of Dubai City. *Journal of Revenue and Pricing Management*, 21(1), 36. Ar gael [yma](#)

<sup>9</sup>Petříček, M., & Chalupa, Š. (2020). PRICE ELASTICITY OF DEMAND FOR ACCOMODATION SERVICES—EMPIRICAL APPLICATION IN PRAGUE. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*, 10(1). Ar gael [yma](#)

<sup>10</sup>Hudson, S., Meng, F., So, K. K. F., Smith, S., Li, J., & Qi, R. (2021). The effect of lodging tax increases on US destinations. *Tourism Economics*, 27(1), 205-219. Ar gael [yma](#)

4.12 Er bod yr adolygiad llenyddiaeth wedi tynnu sylw at rywfaint o dystiolaeth bellach ar wahaniaethau tymhorol, nid yw'n ddigon i allu pennu sut y byddai Gwynedd yn wahanol i Gyfartaledd Cymru.

### **A yw ymwelwyr yn addasu eu gwariant ehangach ar drip os ydyn nhw'n talu cost yr ardoll?**

4.13 Er bod yr astudiaeth o gynnydd mewn treth llety ar gyrchfannau yn yr Unol Daleithiau<sup>11</sup> (gweler uchod) wedi dangos bod ymwelwyr wedi ymateb i ardoll trwy leihau eu gwariant, ni wnaeth yr astudiaeth feintoli i ba raddau y mae ymwelwyr yn lleihau eu gwariant. Ac ar y cyfan, nid yw'r llenyddiaeth yn glir ynghylch sut y byddai ymwelwyr yn addasu eu gwariant ehangach ar dripiâu os ydyn nhw'n ysgwyddo cost yr ardoll.

DRAFT

---

<sup>11</sup>Ibid

## 5 Asesiad effaith economaidd lefel Gwynedd (gyda chafeatau)

---

- 5.1 Fel sydd wedi'i nodi yn yr adrannau blaenorol, nid oes digon o dystiolaeth i fedru modelu union effaith yr ardoll yn gywir ac yn gadarn, neu sut byddai gwahanol senarios yn effeithio ar raddfa'r effaith (er enghraifft, a yw awdurdodau lleol eraill hefyd yn gweithredu ardoll).
- 5.2 Felly, rydym wedi dilyn dull deuol i ddarparu'r pegynau (gan ddilyn dull Llywodraeth Cymru yn ehangach) a gwiriadau synnwyr cyffredin ar gyfer ystod tebygol yr effaith:
- Atgynhyrchu dull Llywodraeth Cymru (gyda chafeatau). Mae hyn yn cael ei nodi yn Adran 5.
  - Croeswrio gyda Dadansoddiad Llywodraeth Cymru, gan gyfrif am bwysigrwydd cymharol trwistiaeth i Wynedd. Mae hyn yn cael ei nodi yn Adran 6.

### Atgynhyrchu dull Llywodraeth Cymru (gyda chafeatau)

- 5.3 Rydym wedi dilyn dull tebyg i ddadansoddiad Llywodraeth Cymru 2025 er mwyn amcangyfrif yr effeithiau ar lefel Gwynedd – yn yr un modd â dull Llywodraeth Cymru, mae hyn yn cynnwys 'pegynau' gyda dwy senario, un lle mae 0% o'r Ardoll yn cael ei hamsugno gan fusnesau ac un arall lle mae 100% yn cael ei hamsugno gan fusnesau.
- 5.4 Mae'r dull yn destun cafeat oherwydd – fel y nodir yn Adran 3, mae cafeatau o fewn adroddiad Llywodraeth Cymru sydd hefyd yn berthnasol yma ac, mewn rhai achosion, sy'n fwy amlwg mewn asesiad ar lefel lleol.
- 5.5 Y cafeatau allweddol sy'n berthnasol i'r asesiad ar lefel leol yw:
- Ar lefel genedlaethol, mae'n rhesymol disgwyl y bydd y rhan fwyaf o wariant ymwelwyr yn cael ei ddal yng Nghymru. Nid yw hynny'n wir mewn ardal lai – er enghraifft, gall rhywfaint o wariant rhywun sy'n ymweld â Gwynedd fod yn Ynys Môn neu Gonwy (a fel arall). I ddibenion yr asesiad hwn, rydym yn tybio bod yr holl wariant yn cael ei 'gollu' o Wynedd ac felly, dyma'r senario waethaf o ran yr effaith ar yr economi leol.
  - Yn yr un modd, bydd gwariant yr ardoll hefyd yn symud mwy i ardaloedd y tu allan i Wynedd, oherwydd efallai na fydd rhai busnesau sy'n elwa o gontractau drwy wario'r ardoll wedi'u lleoli yng Ngwynedd.
  - Mae gwahanol ffynonellau data ar gyfer maint presennol economi ymwelwyr Gwynedd – nodir hyn yn fanylach isod
  - Nid yw'r data sydd ar gael yn gwahaniaethu rhwng y rhai sy'n gwersylla ar safleoedd gwersylla (sy'n talu'r gyfradd is) a'r rhai sy'n gwersylla mewn carafannau / faniau gwersylla neu mewn llety glamping (sy'n talu'r gyfradd uwch). At ddiben yr asesiad hwn rydym wedi tybio bod pob ymwelydd domestig i safleoedd gwersylla yn talu'r gyfradd is – mae hyn yn unol â'r dull a fabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru yn yr asesiad economaidd a'r cyngor ar y data i'w ddefnyddio mewn asesiadau a ddarparwyd gan

Llywodraeth Cymru i awdurdodau lleol. Ar y naill law, bydd y dull hwn yn tanamcangyfrif yr effaith ar ymwelwyr a'r golled mewn cyflogaeth o ganlyniad i wariant ymwelwyr is. Ar y llaw arall, bydd hyn yn cael ei wrthbwysio hefyd gan danamcangyfrif effaith y cynnydd mewn swyddi o ganlyniad i wariant yr ardoll a'r refeniw a gesglir drwy'r ardoll. Bydd hefyd yn cael ei wrthbwysio i ryw raddau gan y dybiaeth (sydd eto'n unol â dull Llywodraeth Cymru) y bydd pob ymwelydd rhyngwladol yn talu'r gyfradd uwch.

- Mae dadansoddiad Llywodraeth Cymru yn tybio bod newid ym mhris twristiaeth (h.y. yr ardoll) yn arwain at ostyngiad yn y galw am dwristiaeth. Nid yw'n ystyried newidiadau mewn patrymau gwariant ymwelwyr o fewn y daith (er enghraifft, lleihau costau eraill y daith gan gost yr ardoll). Mae hyn yn debygol o fod y senario waethaf o ran effaith yr ardoll ar economi Cymru (gan dybio bod y PED yn profi'r holl newid yn ymddygiad ymwelwyr). Mae'r un dull yn cael ei ddilyn yn yr asesiad lleol – eto, mae hyn yn debygol o fod y senario waethaf.
- Mae ansicrwydd sylweddol yn yr elastigion – mae hyn yn wir ar lefel Cymru ac yn fwy gwir byth pe bai'n cael ei ddefnyddio mewn ardal astudiaeth lai. Nid oes tystiolaeth arall ar gyfer asesiad mwy cadarn ac felly, rydym wedi defnyddio'r ystod o elastigion galw a ddefnyddir yn asesiad Llywodraeth Cymru.
- Roedd yr asesiad ar lefel genedlaethol (o reidrwydd) yn tybio y bydd yr ardoll yn cael ei gosod ar draws Cymru gyfan – bydd yna effeithiau gwahanol os bydd un awdurdod lleol yn gweithredu'r tâl, ond nid yw ei awdurdodau cyfagos yn gweithredu'r tâl, o'i gymharu â phe bai pob awdurdod cyfagos yn gweithredu'r tâl. Nid yw'n bosib asesu'n fanwl gywir beth yw effaith gwahanol gyfuniadau o awdurdodau lleol yn cyflwyno'r ardoll, ond ystyrir yr effaith ar raddfa'r effaith.
- Nid yw'r senario lle mae'r ardoll yn cael ei phasio ymlaen i fusnesau yn cyfrif ar gyfer newidiadau ar ochr y cyflenwad, megis darparwyr yn gadael y farchnad oherwydd yr ardoll.
- Hefyd, nid yw'n cyfrif ar gyfer gostyngiadau mewn cyflogaeth ac yn tybio bod modd gweld yr arbedion o fewn 'ychwanegu gwerth' gweithrediadau busnesau. Mewn gwirionedd, mae'n debygol o arwain at lai o swyddi hefyd.

5.6 Yn yr un modd â dadansoddiad Llywodraeth Cymru, nid yw'r dadansoddiad yn cynnwys chwyddiant (mae'n ystyried yr effaith flynyddol pe byddai'r ardoll yn ei lle yn 2024 – y flwyddyn ddiwethaf y mae data ar gael), nid yw'n cynnwys costau gweinyddu ar fusnesau, ac nid yw'n cynnwys costau sydd y tu allan i Gymru (golyga hyn ei bod yn debygol bod y dadansoddiad yn goramcangyfrif effaith yr ardoll ychydig, yn enwedig ar gyfer ymwelwyr rhyngwladol – lle y byddai costau y tu allan i Gymru yn uwch ar eu cyfer).

5.7 O ystyried y diffyg tystiolaeth, mae rhagdybiaethau (megis elastigion galw) lle nad ydym wedi ceisio gwneud y rhagdybiaethau yn benodol i Wynedd – yn hytrach, rydym wedi dangos a yw'r amcangyfrifon yn debygol o danamcangyfrif neu oramcangyfrif yr effeithiau, a darparu profion sensitifrwydd fel sy'n briodol.

5.8 Bydd TAW yn cael ei chodi ar yr Ardoll Ymwelwyr<sup>12</sup>.

## Amcangyfrif maint presennol economi ymwelwyr

<sup>12</sup> [Yr Ardoll Ymwelwyr i ddarparwyr llety ymwelwyr: trosolwg | LLYW.CYMRU](#)

- 5.9 Er mwyn amcangyfrif effaith yr ardoll ymwelwyr, mae angen yn gyntaf amcangyfrif maint economi'r ymwelwyr (nifer yr ymwelwyr, nifer y nosweithiau a arhosir, a'r gwariant y maent yn ei gefnogi).
- 5.10 Mae dadansoddiad Llywodraeth Cymru yn defnyddio Arolwg Twristiaeth Prydain Fawr (GBTS) a'r Arolwg Teithwyr Rhyngwladol (IPS) ar gyfer y cyfnod 2022 i 2024 – dyma hefyd y canllawiau a ddarparwyd i awdurdodau lleol.
- 5.11 Mae hyn yn arwain at gyfartaledd o 0.87 miliwn o ymweliadau, gyda 3.6 miliwn o nosweithiau gwely, gan gefnogi £250 miliwn o wariant. Dylid nodi bod hyn yn cynnwys pob taith, gan gynnwys y rhai sy'n aros mewn llety nad yw'n dod o dan yr ardoll (er enghraifft, aros gyda ffrindiau a theulu).
- 5.12 Dylid nodi bod y set ddata hon wedi dangos gostyngiad yn nifer y nosweithiau gwely a'r gwariant o'i chymharu â chyfartaleddau cyn-Covid (2017–2019) a'r data a ddefnyddiwyd yn Nogfen Ymgynghori Llywodraeth Cymru<sup>13</sup>. Gallai'r gostyngiad hwn fod yn rhannol oherwydd newid yn y fethodoleg casglu data, ond mae hefyd yn deillio o ostyngiad gwirioneddol mewn twristiaeth yng Ngwynedd
- 5.13 Fodd bynnag, nid yw defnyddio cyfartaledd 2022–24 yn ystyried y twf mwy diweddar (na'r twf posibl yn y dyfodol) yn nifer y nosweithiau gwely a'r gwariant. Felly, cynhwysir prawf sensitifrwydd gan ddefnyddio data nosweithiau gwely a gwariant 2024.
- 5.14 Cynhwysir prawf sensitifrwydd hefyd sy'n defnyddio data STEAM, sydd â niferoedd ymwelwyr a lefelau gwariant llawer uwch – mae hyn yn debygol o oramcangyfrif effaith yr ardoll, ond fe'i cynhwysir er cyflawnrwydd, ac oherwydd y nodir y gallai natur wledig Gwynedd olygu bod y GBTS a'r IPS yn tanamcangyfrif niferoedd yr ymwelwyr.

### Ardoll ymwelwyr yn cael ei phasio'n gyfan gwbl i dwristiaid

- 5.15 Mae'r adran hon yn tybio bod 100% o'r ardoll ymwelwyr yn cael ei phasio ymlaen i'r defnyddwyr. Yn gyntaf, mae'n ystyried effaith colli gwariant ymwelwyr ac yna'n ystyried i ba raddau y byddai gwariant yr ardoll ei hun yn gwrthbwysu'r golled.

#### Effaith y golled bosibl mewn gwariant ymwelwyr.

- 5.16 Yn y prif ddadansoddiad, rydym yn defnyddio'r data blynyddol cyfartalog o'r Arolwg Twristiaeth Prydain Fawr (GBTS) a'r Arolwg Teithwyr Rhyngwladol (IPS) ar gyfer y cyfnod 2022 i 2024.
- 5.17 Gan gynnwys twristiaid rhyngwladol a domestig sy'n aros mewn llety sy'n gymwys ar gyfer yr ardoll, amcangyfrifir bod tua 0.67 miliwn o ymwelwyr dros nos yng Ngwynedd bob blwyddyn – sy'n aros cyfartaledd o 3.9 noson ac yn gwario £307 y pen fesul taith

<sup>13</sup> *Dogfen Ymgynghori Llywodraeth Cymru: Ymgynghoriad ar gynigion ar gyfer Ardoll Ymwelwyr ddewisol ar gyfer awdurdodau lleol*  
Crynodeb o ffynonellau data ymwelwyr a darparwyd llety ymwelwyr 2022.

5.18 Sylwer, gan nad yw hyn yn cynnwys y rhai sy'n aros mewn llety a fyddai'n eithriedig o'r ardoll, fod y 0.87m o ymweliadau a nodir uchod yn lleihau i 0.87m o ymweliadau (ac mae nifer y nosweithiau gwely a'r gwariant hefyd yn lleihau).<sup>14</sup>

Tabl 5.1: Yr holl ymweliadau dros nos cymwys i Wynedd – wedi'u rhannu rhwng y mathau o lety a'r math o ymwelydd – senario craidd (2022 i 2024)

	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Sylfaenol)	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Isaf)	Ymwelwyr tramor (Band Sylfaenol)	Cyfanswm (cyfartaledd dros 2022-2024)
Cyfanswm o ymweliadau gan ymwelwyr dros nos ('000)	398	227	50	674
Cyfanswm nosweithiau gwely Gwynedd ('000)	1,450	868	305	2,623
Hyd cyfartalog y daith (nosweithiau)	3.6	3.8	6.2	3.9
Cyfanswm gwariant dros nos Gwynedd (gan gynnwys TAW)	£129m	£54m	£24m	£207m
Cost fesul Taith (gan gynnwys TAW)	£324	£236	£485	£307
Cost Fesul Noson (gan gynnwys TAW)	£89	£62	£79	£79

#### Ffynhonnell: 'Great British Tourism Survey' a'r 'International Passenger Survey'

5.19 Amcangyfrifodd dadansoddiad Llywodraeth Cymru 2025 bod 22% o'r rheini mewn llety Band Isaf yn blant, ac felly wedi'u heithrio o'r ardoll. Tybir bod y rhagdybiaeth hon yn berthnasol ar lefel Gwynedd – pe byddai cyfran y plant yn is, byddai effaith yr ardoll yn uwch, ac i'r gwrthwyneb, pe byddai cyfran y plant yn uwch, byddai graddfa effaith yr ardoll yn llai.

5.20 Mae'r tabl isod yn cynnwys ymwelwyr cymwys yn unig (h.y. mae'n eithrio plant yn ymweld â llety band isaf).

5.21 Noder y tybir bod yr holl ymwelwyr rhyngwladol yn aros mewn llety sylfaenol ac felly'n talu'r ardoll – mae hyn yn cyd-fynd â dadansoddiad Llywodraeth Cymru. Pe byddai plant mewn llety band isaf yn y grŵp hwn, byddai graddfa effaith yr ardoll yn llai.

5.22 Fel y nodir uchod, nid yw'r data sydd ar gael yn gwahaniaethu rhwng y rhai sy'n gweryslla ar safleoedd gweryslla (sy'n talu'r gyfradd is) a'r rhai sy'n gweryslla mewn carafannau / faniau gweryslla neu mewn llety glamping (sy'n talu'r gyfradd uwch). At ddiben yr asesiad hwn rydym

<sup>14</sup> Ar gyfer Arolwg Twristiaeth Prydain Fawr, rydym yn eithrio'r rhai sy'n aros mewn 'llety arall', ac ar gyfer yr Arolwg Teithwyr Rhyngwladol rydym yn eithrio'r rhai sy'n aros yn eu cartref eu hunain neu'n aros am ddim gyda ffrindiau a theulu.

wedi tybio bod pob ymwelydd domestig i safleoedd gwersylla yn talu'r gyfradd is – mae hyn yn unol â'r dull a fabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru yn yr asesiad economaidd a'r cyngor ar y data i'w ddefnyddio mewn asesiadau a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru i awdurdodau lleol.

5.23 Ar y naill law, bydd y dull hwn yn tanamcangyfrif yr effaith ar ymwelwyr (gan gynnwys tanamcangyfrif nifer y bobl sy'n talu'r gyfradd uwch a goramcangyfrif nifer y plant sydd wedi'u heithrio rhag talu) a'r golled mewn cyflogaeth o ganlyniad i wariant ymwelwyr is. Ar y llaw arall, bydd hyn yn cael ei wrthbwyso hefyd gan danamcangyfrif effaith y cynnydd mewn swyddi o ganlyniad i wariant yr ardoll a'r refeniw a gesglir drwy'r ardoll. Bydd hefyd yn cael ei wrthbwyso i ryw raddau gan y dybiaeth (sydd eto'n unol â dull Llywodraeth Cymru) y bydd pob ymwelydd rhyngwladol yn talu'r gyfradd uwch.

Tabl 5.2: Yr holl ymweliadau dros nos cymwys i Wynedd – wedi'u rhannu rhwng y mathau o lety a'r math o ymwelydd – senario craidd

	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Sylfaenol)	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Isaf)	Rhyngwladol	Cyfanswm
Ymweliadau dros nos cymwys ('000)	398	177	50	625
Nosweithiau gwely cymwys ('000)	1,450	677	305	2,432
Hyd cyfartalog y daith (nosweithiau)	3.6	3.8	6.2	3.9
Gwariant dros nos cymwys (gan gynnwys TAW)	£129m	£42m	£24m	£195m
Cost fesul taith	£324	£236	£485	£312
Cost fesul noson	£89	£62	£79	£80

5.24 Yr ardoll yw £1.30 y person, y noson ar gyfer llety sylfaenol a 75c ar gyfer llety band isaf. Caiff TAW ei godi ac felly, mae'r costau hyn yn cynyddu i £1.56 a 90c. Yn seiliedig ar gyfartaledd hyd y daith a chyfanswm cost y daith, amcangyfrifir y byddai'r ardoll ymwelwyr rhwng 1.5% a 2.0% o gost y daith yn dibynnu ar fath y daith / ymwelydd.

5.25 Tybir mai -0.74 yw'r elastigedd. Mae hyn yn unol ag arfarniad Llywodraeth Cymru (2025) (ar gyfer y senario niwtral). Rydym hefyd wedi profi'r elastigedd mwy pesimistaidd (-1.12) a'r elastigedd mwy optimistaidd (-0.38) o arfarniad Llywodraeth Cymru – cyflwynir yr amrediad hwn ar ddiwedd yr adran hon.

5.26 Fel sydd wedi'i nodi uchod, nid oes llawer o dystiolaeth ar elastigion lefel lleol o ganlyniad i ardollau ymwelwyr – mae'r dadansoddiad cymharol gyfyngedig sy'n bodoli yn seiliedig ar dystiolaeth genedlaethol. Yn absenoldeb dystiolaeth sy'n benodol yn fwy lleol, mae ystod o luosyddion wedi cael eu defnyddio.



- 5.27 Dylid hefyd nodi y bydd elastigedd y galw yng Ngwynedd (i ryw raddau) yn cael ei effeithio os bydd awdurdodau lleol cyfagos hefyd yn cyflwyno'r ardoll ymwelwyr – os mai Gwynedd yw'r unig awdurdod lleol i gyflwyno'r ardoll, bydd yr effaith ar ymddygiad ymwelwyr yn debygol o fod yn uwch (oherwydd gall ymwelwyr ddewis mynd i awdurdodau lleol eraill yn lle Gwynedd) ond pe byddai mwy o awdurdodau lleol yn cyflwyno tâl, mae'n debygol y bydd yr effaith yn is.
- 5.28 Mae defnyddio lluosydd niwtral (-0.74) yn arwain at ostyngiad o rhwng 1.1% ac 1.5% yn y galw, yn dibynnu ar fath y daith / ymwelydd.

Tabl 5.3: Newid yn y galw o ganlyniad i'r ardoll – senario craidd

	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Sylfaenol)	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Isaf)	Rhyngwladol
Yr ardoll fesul person, fesul noson (heb gynnwys TAW)	£1.30	£0.75	£1.30
Yr ardoll fesul person, fel noson (gan gynnwys TAW)	£1.56	£0.90	£1.56
Hyd cyfartalog y daith (nosweithiau)	3.6	3.8	6.2
Cyfartaledd gwariant fesul taith (gan gynnwys TAW)	£324	£236	£485
Ardoll Ymwelwyr fesul taith:	£5.68	£3.45	£9.61
<b>a) Fel % o gost y daith</b>	<b>1.8%</b>	<b>1.5%</b>	<b>2.0%</b>
b) Elastigedd	-0.74	-0.74	-0.74
<b>Newid canran yng ngalw cwsmeriaid (a x b)</b>	<b>-1.3%</b>	<b>-1.1%</b>	<b>-1.5%</b>

- 5.29 Mae'r gostyngiad hwn yn y galw yn arwain at ostyngiad o £2.5m mewn gwariant gan ymwelwyr fesul blwyddyn (gan gynnwys TAW) a £2.1m (heb gynnwys TAW).
- 5.30 Ni fyddai'r holl wariant hwnnw yn cael ei wario yng Ngwynedd – byddai peth ohono wedi cael ei wario mewn awdurdodau lleol eraill (naill ai ar deithiau dydd neu ar y daith) ond, i fod yn geidwadol, tybir bod yr holl golled yn cael ei theimlo yng Ngwynedd. Bydd hyn yn goramcangyfrif yr effaith (negyddol) ar economi Gwynedd.

Tabl 5.4: Colled mewn gwariant taith – senario craidd

	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Sylfaenol)	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Isaf)	Ymwelwyr tramor (Band Sylfaenol)	Cyfanswm
Gwariant dros nos cymwys (gan gynnwys TAW)	£129m	£42m	£24m	£195m
Newid canran yn y galw	-1.3%	-1.1%	-1.5%	



Gwariant Ardoll ymwelwyr ar ôl y Daith (gan gynnwys TAW)	£127m	£41m	£24m	£192m
Gostyngiad mewn Gwariant Crynswth ar Deithiau (uniongyrchol) – yn cynnwys TAW	-£1.7m	-£0.5m	-£0.4m	-£2.5m
<b>Colledion Gwariant Crynswth ar Deithiau (uniongyrchol) – heb gynnwys TAW</b>	<b>-£1.4m</b>	<b>-£0.4m</b>	<b>-£0.3m</b>	<b>-£2.1m</b>

5.31 Yn seiliedig ar luosyddion Llywodraeth Cymru ar gyfer 'llety a bwyd' – mae'r effeithiau anuniongyrchol a chysylltiedig hefyd wedi cael eu cynnwys. Unwaith eto, ni fyddai'r rhain i gyd wedi'u teimlo yng Ngwynedd ac felly, mae hyn yn debygol o oramcangyfrif yr effaith (negyddol) o golli gwariant o ganlyniad i'r ardoll.

5.32 Rydym yn defnyddio lluosyddion math 1 (sy'n dal effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol) a math 2 (sy'n dal effeithiau uniongyrchol, anuniongyrchol a chysylltiedig) ar gyfer llety a bwyd<sup>15</sup> - defnyddir hyn fel procsi ar gyfer yr holl wariant ac mae'n debygol o ddal y rhan fwyaf o'r patrymau gwariant.

5.33 Mae hyn yn arwain at golled o rhwng £1.5m a £1.7m o GVA blynyddol fesul blwyddyn – sy'n arwain at golli rhwng 42 a 47 o swyddi FTE.

Tabl 5.5: Colled yn y GVA blynyddol a chyflogaeth o ganlyniad i golli gwariant ymwelwyr – senario craidd

	Math 1	Math 1 a 2
Newid mewn allbwn blynyddol uniongyrchol (heb gynnwys TAW)	-£2.1m	-£2.1m
Lluosydd (llety a bwyd)	1.23	1.39
Newid yn y cyfanswm allbwn blynyddol	-£2.5m	-£2.9m
Cymhareb Allbwn i GVA (llety a bwyd)	0.58	0.58
<b>Newid mewn GVA blynyddol</b>	<b>-£1.5m</b>	<b>-£1.7m</b>
GVA fesul FTE (llety a bwyd) yng Ngwynedd	£35,525	£35,525
<b>Newid mewn cyflogaeth FTE</b>	<b>-42</b>	<b>-47</b>

### Effaith gwario'r Ardoll Ymwelwyr

5.34 Bydd yr ardoll ymwelwyr yn arwain at gynnydd mewn gweithgaredd economaidd. Gellir gwario'r ardoll ymwelwyr ar y canlynol:

<sup>15</sup>Mae hyn yn seiliedig ar luosyddion economaidd Dangosol Llywodraeth Cymru (tablau mewnbwn-allbwn): 2019

- lliniaru effaith ymwelwyr;
- cynnal a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg;
- hyrwyddo a chefnogi twf economaidd cynaliadwy twristiaeth a mathau eraill o deithio;
- darparu, cynnal a gwella isadeiledd, cyfleusterau a gwasanaethau i'w defnyddio gan ymwelwyr (p'un a ydynt hefyd i'w defnyddio gan bobl leol ai peidio).

5.35 At ddibenion yr asesiad hwn, tybir bod yr effaith yn cael ei theimlo'n hafal ar draws sectorau gwahanol o'r economi (ac felly, mae cyfartaledd Gwynedd wedi cael ei ddefnyddio). Gellir uwchraddio hyn pan ddaw mwy o wybodaeth ar y math o fuddsoddiad y mae'r ardoll ymwelwyr yn cael ei gwario arno ar gael.

5.36 Byddai'r Ardoll yn arwain at £2.8m o refeniw (gweler Tabl 5.6) – mae hyn yn cyfrif ar gyfer y lleihad mewn galw o ganlyniad i'r ardoll ac yn eithrio plant o'r llety band isaf.

5.37 Ni fyddai hyn i gyd yn cael ei wario gyda chyflogwyr Gwynedd, oherwydd:

- Bydd hyd at 10% yn mynd i Lywodraeth Cymru i dalu costau gweithredu – yn y prif ddadansoddiad tybir bod y 10% llawn yn cael ei gymryd gan Lywodraeth Cymru, ond cynhwysir prawf sensitifrwydd i leihau hyn i 0% (er mwyn dangos yr ystod llawn o 0% i 10%).
- Defnyddir gollyngiad ychwanegol o 25% i gyfrif am y posibilrwydd y bydd gwariant yr ardoll yng Ngwynedd yn cael ei wario ar gwmnïau y tu allan i Wynedd. Mae hwn yn amcangyfrif ceidwadol gan y disgwylir i'r gollyngiad fod yn isel iawn – bydd gwariant y gronfa'n cael ei gyflawni gan Gyngor Gwynedd yn unol â'i egwyddorion twristiaeth gynaliadwy. Mae'n debygol y bydd y gwariant yn cynnwys buddsoddi mewn cyrchfannau a chymunedau yng Ngwynedd, gan gynnwys rheoli cyrchfannau, adfywio, prosiectau'r parth cyhoeddus, a digwyddiadau. Mae hyn yn golygu y bydd y gwariant, cyn belled ag y bo'n bosibl, gyda chontractwyr a busnesau lleol. Mae natur y gwariant (contractau cymharol fach) yn golygu ei bod yn fwy tebygol o gael ei ddarparu gan fusnesau lleol ac yn llai tebygol o ddenu busnesau o ardaloedd pellach. Efallai y bydd grantiau lleol i fusnesau hefyd (a fyddai eu hunain yn cefnogi gweithgarwch economaidd), a fyddai'n cael eu gwario'n bennaf o fewn y sir. Serch hynny, cynhwysir gollyngiad uwch o 45% fel prawf sensitifrwydd

5.38 Unwaith eto, rydym yn defnyddio lluosyddion math 1 a math 2 a chymhareb GVA i allbwn<sup>16</sup> - mae hyn yn arwain at gynnydd o oddeutu £1.1m i £1.3m mewn GVA blynyddol yng Ngwynedd, gan gefnogi 19 i 21 o swyddi FTE (gweler Tabl 5.7).

Tabl 5.6: Refeniw ardoll – senario craidd

	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Sylfaenol)	Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Isaf)	Ymwelwyr tramor (Band Sylfaenol)	Cyfanswm

<sup>16</sup>Lluosydd a chymhared yn seiliedig ar luosyddion economaidd Dangosol Llywodraeth Cymru (tablau mewnbnw-allbwn): 2019

Nosweithiau gwely cymwys ar ôl yr ardoll sy'n cyfrif am lai o alw ('000)	1,431	670	301	2,401
Yr ardoll fesul person, fesul noson (heb gynnwys TAW)	£1.30	£0.75	£1.30	
<b>Refeniw Ardoll Ymwelwyr (heb gynnwys TAW)</b>	<b>£1.9m</b>	<b>£0.5m</b>	<b>£0.4m</b>	<b>£2.8m</b>
Refeniw Ardoll Ymwelwyr (gan gynnwys TAW)	£2.2m	£0.6m	£0.5m	£3.3m

Tabl 5.7: cynnydd mewn GVA blynyddol a chyflogaeth o ganlyniad i wario'r Ardoll Ymwelwyr – senario craidd

	Senario Isel - Math 1	Senario Uchel - Math 2
Refeniw Ardoll Ymwelwyr (heb gynnwys TAW) – allbwn uniongyrchol	£2.8m	£2.8m
Eithrio 10% sy'n mynd tuag at gostau gweithredu LIC	£2.5m	£2.5m
Crwydro	25%	25%
Refeniw Ardoll Ymwelwyr (heb gynnwys TAW) yng Ngwynedd – allbwn uniongyrchol	£1.9m	£1.9m
Lluosydd (pob sector)	1.21	1.33
Newid yn y cyfanswm allbwn (gan gynnwys uniongyrchol ac ati) yng Ngwynedd	£2.2m	£2.5 m
Cymhareb Allbwn i GVA (pob sector)	0.5	0.5
<b>Newid mewn GVA yng Ngwynedd</b>	<b>£1.1m</b>	<b>£1.3m</b>
GVA fesul FTE ar draws pob sector (Gwynedd)	£58,615	£58,615
<b>Newid mewn cyflogaeth FTE yng Ngwynedd</b>	<b>19</b>	<b>21</b>

### Cyfanswm effaith yr Ardoll

- 5.39 Effaith gyfunol yr ardoll yw colli gwariant ymwelwyr, yn ogystal â'r cynnydd mewn gweithgaredd economaidd o ganlyniad i wario'r ardoll yng Ngwynedd.
- 5.40 Yn y senario craidd, rhagwelir hynny i fod yn golled o £0.3m i £0.4m o'r GVA blynyddol (sy'n ostyngiad o lai na 0.01% yn GVA blynyddol Gwynedd) a cholli 22 i 26 o swyddi (sy'n llai na 0.05% o gyflogaeth Gwynedd).

Tabl 5.8: Effaith gyfunol y newid mewn GVA blynyddol a chyflogaeth – senario craidd

		Craidd (yn seiliedig ar elastigion)
GVA	Gostyngiad oherwydd colli gwariant	-£1.5m i -1.7m
	Cynnydd oherwydd gwario'r ardoll	+£1.18m i +£1.3m
	<b>Newid mewn GVA blynyddol</b>	<b>-£0.3m i -£0.4m</b>

	GVA Gwynedd (2023)	£2,842m
	Canran cyfartalog GVA Economi Gwynedd	0.01%
Cyflogaeth	Gostyngiad oherwydd colli gwariant	-42 i -47 o swyddi
	Cynnydd oherwydd gwario'r ardoll	+19 i +21 o swyddi
	<b>Newid mewn cyflogaeth FTE</b>	<b>-22 i -26 o swyddi</b>
	<b>Gwynedd Cyfanswm FTE</b>	48,485
	Canran o gyflogaeth Gwynedd	-0.056%

5.41 Mae'r senario craidd yn seiliedig ar elastigedd o -0.74. Mae defnyddio elastigedd optimistaidd Llywodraeth Cymru (-0.38) yn lleihau'r effaith i golli 2 i 3 o swyddi ac yn arwain at gynnydd o £0.1m o GVA blynyddol.

5.42 Mae defnyddio elastigedd mwy pesimistaidd (-1.12) yn arwain at fwy o golled o hyd at 56 o swyddi a hyd at £1.3m o golled blynyddol mewn GVA blynyddol.

Tabl 5.9: Effaith gyfunol y newid mewn GVA blynyddol a chyflogaeth

	Terfyn Is (yn seiliedig ar elastigion)	Craidd (yn seiliedig ar elastigion)	Terfyn uwch (yn seiliedig ar elastigion)
Gostyngiad oherwydd colli gwariant	-£2.2m i -£2.5m	-£1.5m i -£1.7m	-£0.8m i -£0.9m
Cynnydd oherwydd gwario'r ardoll	+£1.1m to +£1.2m	+£1.1m to +£1.3m	+£1.1m to +£1.3m
<b>Newid mewn GVA blynyddol</b>	<b>-£1.1m i -£1.3m</b>	<b>-£0.3m i -£0.4m</b>	<b>£0.4m</b>
GVA Gwynedd (2023)	£2,842m	£2,842m	£2,842m
% GVA Economi Gwynedd	-0.04% i -0.05%	-0.02% i -0.03%	<0.01%
Gostyngiad oherwydd colli gwariant	-63 i -71 o swyddi	-42 i -47 o swyddi	-21 i -24 o swyddi
Cynnydd oherwydd gwario'r ardoll	+ 19 i 21 o swyddi	+ 19 i 21 o swyddi	+ 20i + 22 o swyddi
<b>Newid mewn cyflogaeth FTE</b>	<b>-44 i -50 o swyddi</b>	<b>-22 i -26 o swyddi</b>	<b>-2i -3 o swyddi</b>
Cyfanswm FTE Gwynedd	48,485	48,485	48,485
% cyflogaeth Gwynedd	0.1%	-0.05%	-0.01%

5.43 Mae Tabl 5.10 yn nodi cyfanswm refeniw'r ardoll a gesglir ym mhob senario – nodwch fod y gweithgarwch economaidd a gefnogir gan y gweithgareddau hyn wedi'i gynnwys yn yr effeithiau GVA a nodir uchod, ond ei fod wedi'i gynnwys yma er eglurder.”

5.44 Yn seiliedig ar nifer presennol yr ymwelwyr (nifer y nosweithiau gwely), byddai'r ardoll yn codi £2.8m, a byddai hyd at £2.5m o hynny'n cael ei gadw gan Gyngor Gwynedd i'w wario yn yr

ardal leol (yn unol â'r Ddeddf), gan dybio bod hyd at 10% o'r refeniw yn talu costau gweithredu Llywodraeth Cymru

5.45 Mae'r dull a nodir yn y dadansoddiad blaenorol yn caniatáu ar gyfer gostyngiad yn y galw mewn ymateb i'r ardoll ymwelwyr – mae'r gostyngiad hwn yn arwain at ostyngiad bach yn y refeniw, ond mae'n parhau i fod rhwng £2.7m a £2.8m i gyd, ac rhwng £2.4m a £2.5m unwaith y bydd y cyfraniad at gostau gweithredu Llywodraeth Cymru wedi'i eithrio

5.46 Mewn gwirionedd, gallai'r refeniw a gesglir fod yn uwch na hyn am nifer o resymau

- Mae hyn yn tybio bod nifer yr ymwelwyr yn statig yn seiliedig ar ddata 2024 – a mai'r unig newid yw gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr (neu nifer y nosweithiau gwely) o ganlyniad i'r ardoll. Mewn gwirionedd, gallai economi'r ymwelwyr dyfu (gyda'r ardoll neu hebddi). Mae marchnad dwristiaeth Gwynedd wedi bod yn tyfu ers Covid, a gallai hyn barhau. Ceir hefyd dystiolaeth o dwf blwyddyn ar ôl blwyddyn mewn twristiaeth mewn lleoliadau sydd wedi cyflwyno ardoll ymwelwyr (gweler adroddiad Prifysgol Bangor, fel y'i crynhoir yn Adran 3).
- Bydd yr ardoll yn galluogi Cyngor Gwynedd i fuddsoddi mewn gweithgareddau yn unol â'r Ddeddf, gan gynnwys hyrwyddo a chefnogi twf economaidd cynaliadwy twristiaeth, a darparu, cynnal a gwella seilwaith, cyfleusterau a gwasanaethau i'w defnyddio gan ymwelwyr. Mae'n debygol y bydd y buddsoddiad hwn ei hun yn sbarduno cynnydd yn nifer yr ymwelwyr. I'r gwrthwyneb, gallai nifer yr ymwelwyr ostwng pe na bai'r buddsoddiad drwy'r ardoll yn digwydd
- Mae data STEAM yn awgrymu economi ymwelwyr gyfredol lawer mwy sylweddol yng Ngwynedd – byddai hyn yn arwain at refeniw uwch, ac mae hyn wedi'i nodi'n fanylach yn y prawf sensitifrwydd yn yr adran nesaf.
- Nid yw'r data sydd ar gael yn gwahaniaethu rhwng y rhai sy'n gweryslla ar safleoedd gweryslla (sy'n talu'r gyfradd is) a'r rhai sy'n gweryslla mewn carafannau / faniau gweryslla neu mewn llety glamping (sy'n talu'r gyfradd uwch). At ddiben yr asesiad hwn rydym wedi tybio bod pob ymwelydd domestig i safleoedd gweryslla yn talu'r gyfradd is; mewn gwirionedd bydd rhai yn talu'r gyfradd uwch, a fydd yn cynyddu'r refeniw. Bydd hefyd llai o blant sydd wedi'u heithrio rhag talu.

Tabl 5.10: Amcangyfrifon refeniw

	Ymwelwyr sy'n preswyllo yn y DU	Ymwelwyr sy'n preswyllo yn y DU (Band Is)	Ymwelwyr tramor (Band Safonol)	Cy-fanswm	Wedi'i leihau 10% i Lywodraeth Cymru ar

		(Band Safonol)				gyfer costau gweith-redu
Ardoll fesul noson (heb TAW)		£1.30	£0.75	£1.30		
Dim gostyngiad yn y galw	Nosweithiau gwely o fewn y cwmpas	1.45m	0.68m	0.31m	2.43m	
	Refeniw (heb TAW)	£1.88m	£0.51m	£0.40m	£2.79m	£2.51m
Craidd	Nosweithiau gwely o fewn y cwmpas	1.43m	0.67m	0.30m	2.40m	
	Refeniw (heb TAW)	£1.86m	£0.50m	£0.39m	£2.75m	£2.48m
Optimistaidd	Nosweithiau gwely o fewn y cwmpas	1.44m	0.67m	0.30m	2.42m	
	Refeniw (heb TAW)	£1.87m	£0.50m	£0.39m	£2.77m	£2.49m
Pesimistiadd	Nosweithiau gwely o fewn y cwmpas	1.42m	0.67m	0.30m	2.39m	
	Refeniw (heb TAW)	£1.85m	£0.50m	£0.39m	£2.74m	£2.46m

### Prawf sensitifrwydd ac effaith rhagdybiaethau

- 5.47 Gwneir nifer o ragdybiaethau uchod sy'n effeithio ar raddfa'r effaith. Nodir y rhagdybiaethau allweddol yn y tabl isod, ynghyd â'u goblygiadau ar gyfer maint yr effaith. Cynhelir profion sensitifrwydd ychwanegol isod hefyd; nodir y rhain yn nhabl 5.1 a thabl 13.
- 5.48 Fel y nodwyd uchod, ceir nifer o wahanol ffynonellau ar gyfer amcangyfrif maint presennol economi dwristiaeth Gwynedd. Mae'r prif ddadansoddiad a gyflwynir uchod yn defnyddio'r GBTS a'r IPS ar gyfer data cyfartalog blynyddol ar gyfer y cyfnod 2022 i 2024 – mae hyn yn gyson â'r dull a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru ac â'r canllawiau a ddarparwyd i awdurdodau lleol.
- 5.49 Mae'r ffigur blynyddol ar gyfer 2024 yn uwch na'r ffigurau cyfartalog blynyddol ar gyfer 2022–24 (gan adlewyrchu marchnad sy'n gwella yn dilyn Covid), ac felly mae'r ffigurau ar gyfer 2024 wedi'u hychwanegu fel prawf sensitifrwydd
- 5.50 Mae data STEAM yn amcangyfrif marchnad dwristiaeth lawer mwy yng Ngwynedd – nodir hyn yn fanylach isod, gan gynnwys prawf sensitifrwydd.

Tabl 5.11: Goblygiadau rhagdybiaethau ar raddfa debygol yr effaith

**Prawf sensitifrwydd Goblygiad**

Cyfraniad at gostau gweithredu LIC wedi'i leihau i 0%	Ie – Tabl 5.12	Wedi'i brofi mewn prawf sensitifrwydd – <b>Newid dibwys yn yr effaith</b>
Defnyddio lefel fwy (45%) o symudiad	Ie – Tabl 5.12	Wedi'i brofi mewn prawf sensitifrwydd = <b>Graddfa effaith ychydig yn uwch</b>
Defnyddio data GTBS ac IPS ar gyfer 2024 (yn lle'r cyfartaledd ar gyfer 2022–2024)	Ie- Tabl 5.12	Wedi'i brofi mewn prawf sensitifrwydd = <b>Graddfa Effaith ychydig yn uwch</b>
Defnyddio Data STEAM	Ie- Tabl 5.13	Wedi'i brofi mewn prawf sensitifrwydd = <b>Graddfa Effaith yn uwch</b>
Cyfran y plant mewn llety sylfaenol yn uwch na 22%	Na	Llai o effaith o ran colli gwariant ymwelwyr (gan fod mwy o blant sydd wedi'u heithrio) + Effaith is o ran gwario'r ardoll = <b>Graddfa effaith is</b>
Cyfran y plant mewn llety sylfaenol yn is na 22%	Na	Mwy o effaith o ran colli gwariant ymwelwyr (gan fod mwy o blant sydd wedi'u heithrio) + Effaith uwch o ran gwario'r ardoll = <b>Graddfa effaith uwch</b>
Effaith pobl mewn safleoedd gweryll / cartrefi modur / llety glamping yn talu'r gyfradd uwch	Na	Effaith uwch o ran colled mewn gwariant ymwelwyr + Effaith uwch o ran gwariant yr ardoll = <b>Graddfa uwch o effaith</b>
Elastigedd y galw mwy pesimistaidd	Wedi'i gynnwys yn Nhabl 5.9 (terfyn is)	Wedi'i gynnwys yn y terfyn is uchod = <b>Graddfa effaith uwch</b>
Elastigedd y galw mwy optimistaidd	Wedi'i gynnwys yn Nhabl 5.9 (terfyn uwch)	Wedi'i gynnwys yn y terfyn uwch uchod = <b>Graddfa effaith is</b>
Cyngor Gwynedd yw'r unig awdurdod lleol i gyflwyno'r ardoll	Nid yn benodol	Nid yn benodol ond yn debygol o fod yn agosach at 'elastigedd y galw mwy pesimistaidd' = <b>Graddfa effaith uwch</b>
Cyngor Gwynedd ac awdurdodau lleol cyfagos i gyflwyno'r ardoll	Nid yn benodol	Nid yn benodol ond yn debygol o fod yn agosach at 'elastigedd y galw mwy optimistaidd' = <b>Graddfa effaith is</b>
Llai na 100% o'r gwariant yn cael ei 'gollu' o Wynedd	Na	Llai o effaith o ran colli gwariant ymwelwyr = <b>Graddfa effaith is</b>

Tabl 5.12: Profion sensitifrwydd



	Craidd	Cyfraniad at gostau gweithredu LLC wedi'i leihau i 0%	Defnyddio lefel uwch (45%) o symudiad	Defnyddio data 2024 GTBS a IPS
<b>Newid mewn GVA blynyddol</b>	<b>-£0.3m i -£0.4m</b>	<b>-£0.2m i -£0.3m</b>	<b>-£0.3m i -£0.4m</b>	<b>-£0.4m to -£0.5m</b>
GVA Gwynedd (2023)	£2,842m	£2,842m	£2,842m	£2,842m
Canran cyfartalog GVA Economi Gwynedd	-0.01% i -0.03%	-0.01%	-0.02%-0.03	-0.01% to -0.02%
<b>Newid mewn cyflogaeth FTE</b>	<b>-22 i -26 o swyddi</b>	<b>-20 i -23 o swyddi</b>	<b>-27 i -31 o swyddi</b>	<b>-25 to -29 o swyddi</b>
Cyfanswm FTE Gwynedd	48,485	48,485	48,485	48,485
Canran cyfartalog cyflogaeth Gwynedd	-0.05	-0.05% i -0.05%	-0.06%	-0.05% to -0.06%

5.51 Mae data STEAM yn nodi sector twristiaeth llawer mwy yng Ngwynedd. Yn 2024, amcangyfrifwyd bod 4.1 miliwn o ymwelwyr, yn aros 20.4 miliwn o ddiwrnodau, ac yn gwario dros £1 biliwn. Mae hyn tua 4 i 5 gwaith yn fwy na maint y farchnad dwristiaeth yng Ngwynedd yn seiliedig ar ddata'r IPS a'r GTBS.

5.52 Mae'r prawf sensitifrwydd isod yn amcangyfrif yr effaith debygol o'r ardoll yn seiliedig ar ffigurau STEAM; mae hyn yn debygol o oramcangyfrif effaith yr ardoll, ond fe'i cynhwysir er mwyn cyflawnrwydd ac i gydnabod y gall natur wledig Gwynedd olygu bod yr GTBS a'r IPS yn tanamcangyfrif nifer yr ymwelwyr.

5.53 Mae data STEAM yn cyfrif diwrnodau ymwelwyr – at ddiben y dadansoddiad rydym wedi tybio bod diwrnod ymwelydd sy'n aros = un noson. Bydd hyn yn oramcangyfrif effaith yr ardoll gan y gall rhywun fod yn bresennol mewn ardal am fwy o ddyddiau nag y mae'n aros dros nos.

5.54 Nid yw data STEAM yn rhannu llety di-wasanaeth yn fand is a llety safonol, ac felly defnyddir ystod (h.y. o 100% yn y band is i 100% yn y band safonol). Bydd y sefyllfa wirioneddol yn y canol.

5.55 Mae'r dadansoddiad STEAM hwn yn darparu pen-terfyn o ran:

5.55.1 Senario gwaethaf o ran effaith ar gyflogaeth a GVA – mae hyn yn arwain at ostyngiad o rhwng 100 a 240 o swyddi (0.2% i 0.5% o gyflogaeth Gwynedd) a £1.5m i £4.0m mewn GVA (hyd at 0.1% o economi Gwynedd).

5.55.2 Y senario gorau o ran gwariant refeniw sydd ar gael – mae hyn yn cynyddu i rhwng £11.2m a £13.8m (ar ôl rhoi cyfrif am gyfraniad at gostau gweithredu Llywodraeth Cymru). Mae hyn yn debygol o fod yn senario gorau posibl o ran cyllid refeniw (am y rhesymau a nodwyd uchod mae'n debygol o fod yn oramcangyfrif).

5.56 Nodwch fod yr dadansoddiad hwn yn seiliedig ar y senario craidd (h.y. elastigedd o -0.74). Byddai cymhwyso ystod elastigedd Llywodraeth Cymru (-0.38 i -1.12) yn arwain at ystod ehangach o effeithiau wrth ddefnyddio data STEAM.



5.57 Y prif ddadansoddiad (gan ddilyn dull a chanllawiau Llywodraeth Cymru) yw'r dull a ffeirir o hyd, ond mae data STEAM yn dangos yr ansicrwydd (a'r pen uchaf posibl) o ran yr effaith debygol.

Tabl 5.13: Newid mewn GVA blynyddol ac effaith gyfunol ar gyflogaeth

	<b>Prif ddadansoddiad</b> Senraio Craidd (elastigedd o -0.74)	<b>STEAM 2024</b> (elastigedd o -0.74)
Gostynigiad oherwydd diffyg gwariant	-£1.5m to -£1.7m	-£6.7m to -£15.6m
Cynydd oherwydd gwariant yr ardoll	+£1.1m to +£1.3m	+£5.2m to +£11.6m
<b>Newid blynyddol GVA</b>	<b>-£0.3m to -£0.4m</b>	<b>-£1.5m to -£4.0m</b>
Gwynedd GVA (2023)	£2,842m	£2,842m
Tua Canran o GVA Economi Gwynedd	-0.01%	-0.05% to -0.1%
Gostyngiad yn sgil colli gwariant	-42 to -47 jobs	-188 to -438
Cynydd o ganlyniad i wariant yr ardoll	+19 to +21 jobs	+88 to 198
<b>Newid mewn cyflogaeth -FTE</b>	<b>-22 to -26 jobs</b>	<b>-100 to -240</b>
Cyfanswn FTE Gwynedd	48,485	48,485
Canran fras o gyflogaeth Gwynedd	-0.05%	-0.2% to -0.5%
<b>Refeniw (heb TAW)</b>	<b>£2.8m</b> £2.5m gan ystyried y cyfraniad i Lywodraeth Cymru	<b>£12.4m   £15.3</b> £11.2m   £13.8m gan ystyried y cyfraniad i Lywodraeth Cymru

### Yr ardoll ymwelwyr yn cael ei thalu'n gyfan gwbl gan y darparwr llety

5.58 Mae'r senario hwn yn rhagdybio bod busnesau'n amsugno cost y Dreth Ymwelwyr, sy'n golygu nad oes unrhyw newid yn lefel yr ymwelwyr i Wynedd. Mae hyn yn golygu bod y busnesau'n amsugno £3.3m, gan gynnwys TAW (dyma'r senario waethaf, gan y bydd rhai busnesau'n trosglwyddo'r TAW ymlaen

Tabl 5.11: Cyfanswm y gost yn cael ei amsugno gan y busnes

	<b>Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Sylfaenol)</b>	<b>Ymwelwyr sy'n byw yn y DU (Band Isaf)</b>	<b>Rhyngwladol</b>	<b>CYFANSWM</b>
				<b>M</b>

Nosweithiau gwely cymwys (dim lleihad yn y galw) ('000)	1,450	677	305	2,432
Yr ardoll fesul person, fel noson (gan gynnwys TAW)	£1.56	£0.90	£1.56	
<b>Cyfanswm yr ardoll = cyfanswm y gost i gael ei hamsugno gan y busnes</b>	<b>£2.3m</b>	<b>£0.6m</b>	<b>£0.5m</b>	<b>£3.3m</b>

5.59 Mae busnesau'n amsugno £3.3m o'r gost ychwanegol ac mae hyn yn cael ei dalu ar gyfer referniw busnesau – mae arfarniad Llywodraeth Cymru yn tybio bod hyn yn cael ei 'ddarganfod' o'r gwerth ychwanegol ac felly yr un fath â'r GVA. Mewn gwirionedd, byddai'n debygol y byddai ychydig o ostyngiad mewn swyddi hefyd.

5.60 Mae arfarniad Llywodraeth Cymru hefyd yn tybio nad yw'r prisiau mewnbwn yn newid, na niferoedd ymwelwyr na'r raddfa economaidd. Golyga hyn nad oes effeithiau lluosydd cadwyn gyflenwi 'Math 1'. Fodd bynnag, mae yna rai effeithiau anuniongyrchol o ganlyniad i wasgfa'r ardoll, gan leihau incwm i'w wario (yn rhannol) ar draws economi Gwynedd ac felly, mae lluosydd o 1.2 yn cael ei ddefnyddio i gynnwys uniongyrchol a chysylltiedig, ond heb gynnwys GVA anuniongyrchol. Mae hyn yn arwain at gollu £3.9m mewn GVA blynyddol.

*Tabl 5.12: Newid mewn GVA blynyddol oherwydd effaith yr Ardoll yn cael ei hamsugno gan y busnes*

	<b>CYFANSWM</b>
GVA blynyddol uniongyrchol	-£3.3m
Lluosydd (uniongyrchol a chysylltiedig, heb gynnwys anuniongyrchol)	1.16
Cyfanswm GVA blynyddol	-£3.9m

5.61 Fel y nodir uchod, mae disgwyl i wariant yr ardoll arwain at gynnydd o £1.1m i £1.23 mewn GVA y flwyddyn yn y senario cradd a chynnydd o 19 i 21 o swyddi (sy'n cyfrif am y cyfraniad i gostau gweithredu LIC a cholled yr ardoll i siroedd eraill). Mae hyn yn arwain at effaith gyfunol o gollu £2.7m mewn GVA blynyddol a chynnydd mewn 19-21 o swyddi.

*Tabl 5.13: Effaith gyfunol y newid mewn GVA blynyddol a chyflogaeth – senario craidd*

	<b>GVA Blynyddol</b>	<b>Cyflogaeth</b>
Newid oherwydd bod effaith yr Ardoll yn cael ei hamsugno gan y busnes	-£3.9m	0
Newid oherwydd gwario'r Ardoll	-£1.1m i -£1.3m	19-21 o swyddi
<b>Newid net</b>	<b>-£2.7m</b>	<b>19-21 o swyddi</b>
Cyfran economi Gwynedd	-0.1%	0.04%

5.62 Mae'r sensitifrwydd perthnasol a nodir uchod wedi'u cynnwys yn y tabl isod. Mae'r gollyngiad uwch, y newid yn y cyfraniad at gostau gweithredu Llywodraeth Cymru, a'r newidiadau yn y dull o ymdrin â TAW yn arwain at effaith ar swyddi o rhwng 14 a 24 o swyddi, ac at golled o rhwng -£2.0m a -£3.0m o Gwerth Ychwanegol Gros (GVA) blynyddol.

5.63 Unwaith eto, mae data STEAM yn dangos effaith lawer mwy (wedi'i yrru gan economi dwristiaeth bresennol fwy), ac yn dangos y terfynau eithaf (cadarnhaol a negyddol) o'r effeithiau posibl.

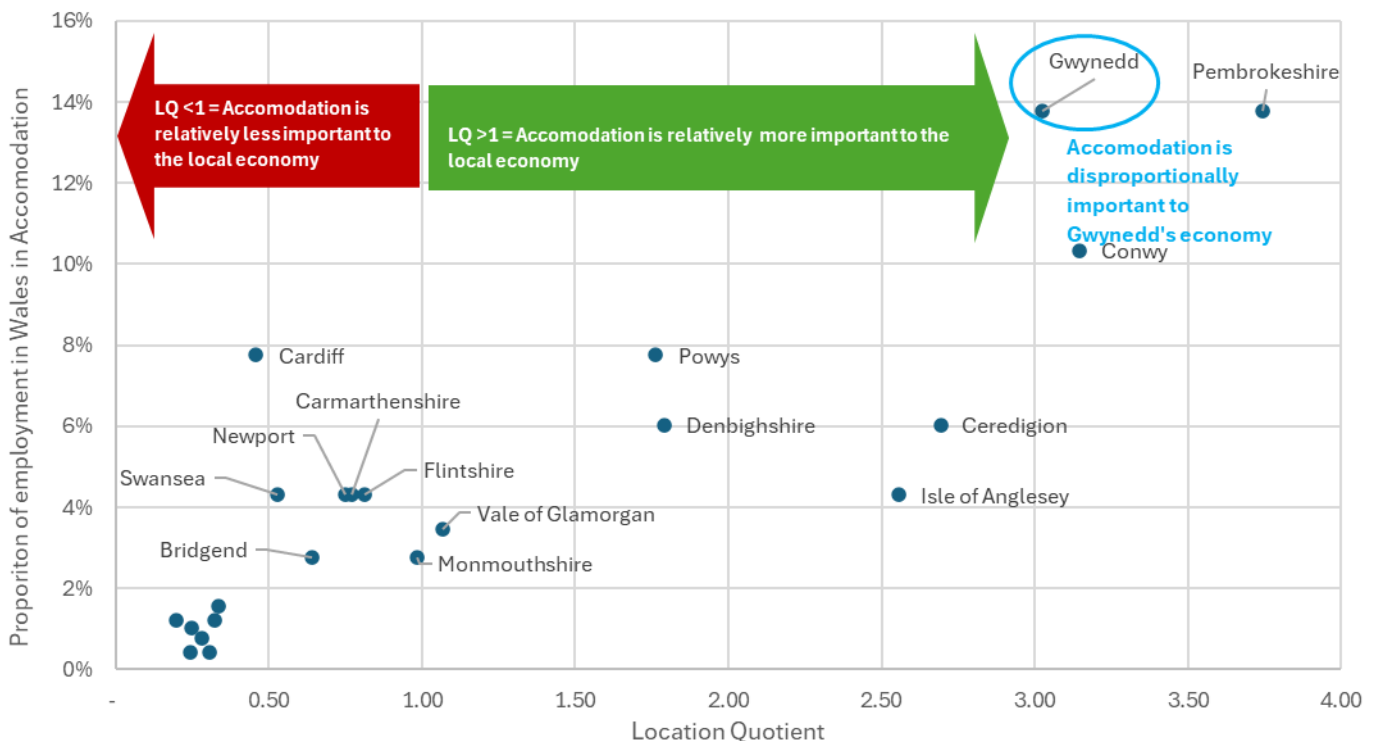
Tabl 5.14: Profion sensitifrwydd

	GVA blynyddol	Cyflogaeth
Craidd	-£2.7m	19-21 o swyddi
Defnyddio lefel uwch (45%) o symudiad	-£3.0m	14-16 o swyddi
Cyfraniad at gostau gweithredu LIC wedi'i leihau i 0%	£25.5m	22-24 o swyddi
Busnesau ddim yn 'amsugno TAW'	-£2.0m	19-21 o swyddi
STEAM	-£12.0m i £25m	88-198 o swyddi

## 6 Croeswirio gyda Dadansoddiad Llywodraeth Cymru, gan gyfrif am bwysigrwydd cymharol twristiaeth i Wynedd

- 6.1 Rydym wedi cynnal 'gwiriadau synnwyr cyffredin' sy'n defnyddio effaith gyffredinol yr Ardoll Ymwelwyr ar economi Cymru (o ddadansoddiad Llywodraeth Cymru) er mwyn amcangyfrif yr effaith debygol ar Wynedd. Noder nad yw hyn yn ymdrin â'r cafeatau gyda dadansoddiad Llywodraeth Cymru, na'r cymhwysedd ar lefel mwy lleol, ond mae'n darparu hyder ychwanegol yn y dadansoddiad.
- 6.2 Yn gyntaf, dylid nodi bod gan Wynedd gyfran sylweddol o farchnad dwristiaeth Cymru ar y cyfan (ac felly cyflogaeth) ac mae'r economi yn dibynnu'n anghymesur arni. Gwelir hyn yn Ffigur 6.1 sy'n dangos bod gan Wynedd ychydig o dan 14% o gyfanswm cyflogaeth Cymru mewn Llety, ond bod ganddo gyniferydd lleoliad o 3.0 sy'n golygu bod llety yn anghymesur o bwysig i'r economi leol.

Ffigur 6.1: Cyflogaeth llety yng Nghymru – Cyniferydd Lleoliad a chyfran cyflogaeth yng Nghymru



- 6.3 Mae'r tabl isod yn dangos, yn seiliedig ar nifer o wahanol fesurau (cyflogaeth, nosweithiau ymwelwyr a gwariant); bod sector twristiaeth Gwynedd yn cyfrif am rhwng 7% a 15% o economi twristiaeth Cymru.

Tabl 6.1: Sector twristiaeth Gwynedd fel cyfran o gyfanswm Cymru

	<b>Cyfran o gyfanswm sector twristiaeth Cymru</b>
Cyflogaeth mewn Llety (BRES 2024)	14%
Cyflogaeth mewn Llety a Bwyd (BRES 2024)	7%
Domestig – nosweithiau (pob math o deithiau)	15%
Domestig – gwario (pob math o deithiau)	11%
Rhyngwladol – nosweithiau (heb gynnwys eu cartref eu hunain a theulu a ffrindiau)	10%
Rhyngwladol – gwario (heb gynnwys eu cartref eu hunain a theulu a ffrindiau)	8%

6.4 Fel gwiriad synnwyr cyffredin, rydym wedi cymhwyso hyn i ganfyddiadau Arfarniad Llywodraeth Cymru 2024. Yn yr arfarniad a basiodd 100% o'r ardoll i'r cwsmer, cafodd y canlynol ei ganfod:

- Ar draws Cymru, byddai'r Ardoll yn arwain at rhwng colled o 400 o swyddi a chynnydd o 100 o swyddi.
- A newid mewn GVA blynyddol o rhwng -£7.5m a chynnydd o £11.1m

6.5 Pe byddem yn defnyddio'r ystod uchod (7% i 15%), byddem yn disgwyl effaith rhwng -60 a +15 o swyddi a newid yn y GVA sy'n amrywio o golled o £1.1m i ennill £1.7m. Mae hyn yn cymharu â'r amcangyfrifon yn Adran 5 o -2 i -50 FTEs<sup>17</sup> a rhwng colli £1.3m i ennill £0.4m mewn GVA blynyddol.

6.6 Byddai disgwyl i'r dull hwn o rannu dadansoddiad Llywodraeth Cymru yn gyfartal fod yn uwch na'r dadansoddiad a nodir yn Adran 5 gan fod rhannu dadansoddiad Llywodraeth Cymru yn gyfartal yn tybio bod **Gwynedd** yn hawlio ei gyfran (cymharol) o wario'r ardoll ymwelwyr (unwaith mae gwariant nad yw'n rhanbarthol wedi'i gyfrif).

6.7 Mae'r dadansoddiad yn Adran 5 yn tybio bod rhywfaint o wariant yr ardoll yng Ngwynedd yn digwydd y tu allan i Wynedd ac nid yw'n cyfrif am fusnesau Gwynedd 'yn ennill' o ganlyniad i'r ardoll o awdurdodau lleol eraill (er enghraifft, busnes yng Ngwynedd yn cael ei gyflogi ar brosiect yn Sir Fôn neu Gonwy, a'i dalu gan yr ardoll).

6.8 Dylid nodi mai dangosol yn unig yw'r amcangyfrifon hyn – nid yw'r dull ar sail tebyg am debyg. Serch hynny, mae tebygrwydd y ffigyrau yn rhoi hyder yn y dadansoddiad a nodir yn Adran 5.

<sup>17</sup>Noder bod hyn yn cymharu swyddi a FTEs, felly nid yw'n cymharu ar sail tebyg am debyg

Tabl 6.2: Croeswiri o gymharu â Dull Llywodraeth Cymru – pasio 100% o'r Ardoll ymlaen

		Pesimistai dd	Craidd	Optimistai dd
Cyflogaeth	<i>Dull LIC – Lefel Cymru</i>	-400	-140	100
	Dull LIC – lefel Gwynedd 7%	-28	-10	7
	Dull LIC – lefel Gwynedd 15%	-60	-21	15
	Dull Gwynedd gyda chafeat (pasio'r Ardoll ymlaen i ymwelwyr) – Adran 5	<b>-44 to -50 jobs</b>	<b>-22 to -26 jobs</b>	<b>-2 to -3 jobs</b>
GVA Blynyddo I (£m)	<i>Dull LIC – Lefel Cymru</i>	-7.5	-7.5	2.1
	Dull LIC – lefel Gwynedd 7%	-0.5	-0.5	0.1
	Dull LIC – lefel Gwynedd 15%	-1.1	-1.1	0.3
	Dull Gwynedd gyda chafeat (pasio'r Ardoll ymlaen i ymwelwyr) – Adran 5	<b>-£1.1m i - £1.3m</b>	<b>-£1.1m to - £1.3m</b>	<b>-£0.3m to - £0.4m</b>

6.9 Byddai defnyddio'r un dull ar gyfer y senario lle mae busnesau yn amsugno'r ardoll, yna defnyddio'r ystod 7% i 15% yn arwain at 25-54 o swyddi ychwanegol (o gymharu â 19-21 yn Adran 5) a rhwng -£2.3m a -£4.8m (o gymharu â -£2.7m yn Adran 5).

Tabl 6.3: Croeswiri o gymharu â Dull Llywodraeth Cymru – pasio 0% o'r ardoll ymlaen

		Craidd	
Cyflogaeth	Dull LIC – Lefel Cymru	Swyddi	360
	Dull LIC – lefel Gwynedd 7%	Swyddi	25
	Dull LIC – lefel Gwynedd 15%	Swyddi	54
	Dull gyda chafeat (busnesau yn amsugno) – Adran 5	FTEs	<b>19-21 o swyddi</b>
GVA blynyddol	Dull LIC – Lefel Cymru		-£32.3m
	Dull LIC – lefel Gwynedd 7%		-£2.3m
	Dull LIC – lefel Gwynedd 15%		-£4.8m
	Dull gyda chafeat (busnesau yn amsugno) – Adran 5		<b>-£2.7m</b>

## 7 Casgliad

- 7.1 Mae tystiolaeth effaith yr ardollau ymwelwyr ar economïau lleol yn weddol gyfyngedig, ac mae yna rai bylchau ystyrion a ansicr o fewn data, ac felly dylid ystyried hynny wrth ddarllen yr arfarniad hwn.
- 7.2 Rydym wedi ceisio efelychu dulliau'r arfarniad a ddefnyddiwyd gan Lywodraeth Cymru, gan eu gwneud yn berthnasol ar lefel lleol pan fo'n bosib, a chynnwys cafeatau a rhagdybiaethau yn dryloyw. Rydym hefyd wedi ychwanegu profion sensitifrwydd a gwiriadau synnwyr cyffredin er mwyn ychwanegu cadernid i'r arfarniad.
- 7.3 Er gwaethaf y rhybuddion sy'n gysylltiedig â'r sylfaen dystiolaeth a'r fethodoleg, rydym yn hyderus y bydd yr effaith ar economi Gwynedd yn gymharol fach, o ran yr effaith ar gyflogaeth a Gwerth Ychwanegol Gros (GVA) blyneddol. Mae'r tabl isod yn adlewyrchu'r ystod debygol gan ddefnyddio'r IPS a'r GTBS (yn unol â'r dull a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru).
- 7.4 Mae'r dadansoddiad hwn yn gymharol geidwadol gan ei fod yn rhagdybio nad oes unrhyw dwf yn yr economi ymwelwyr ac yn caniatáu ar gyfer gostyngiad mewn ymateb i'r ardoll. Yn ymarferol, os bydd yr economi ymwelwyr yn tyfu, bydd y cyllid a godir drwy'r ardoll yn cynyddu (ac i'r gwrthwyneb<sup>18</sup>), ac yn wir gallai gwariant yr ardoll ysgogi mwy o dwristiaeth drwy wella profiad yr ymwelwyr. Ceir tystiolaeth o dwf o flwyddyn i flwyddyn mewn lleoliadau eraill lle mae ardollau ymwelwyr wedi'u cyflwyno
- 7.5 Byddai unrhyw dwf yn yr economi ymwelwyr hefyd yn gwrthbwysu unrhyw golledion i'r economi (o ran swyddi a GVA) o ganlyniad i'r ymwelwyr nad ydynt yn dod oherwydd yr ardoll, ac yn arwain at gynydd yn y refeniw a godir drwy'r ardoll.

Tabl 7.1: Crynodeb o'r effeithiau tebygol

			Prif ddandansoddiad Senario graidd	Amrediad Tebygol <sup>19</sup>
Cyflogaeth	Dull gyda chafeat (pasio'r Ardoll ymlaen i ymwelwyr)	FTEs	-22 i -26 Swyddi	-50 i -2 Swyddi
	Dull gyda chafeat (busnesau yn amsugno)	FTEs	19 i 21 Swyddi	19 i 21 Swyddi
	<b>Ystod gyfunol</b>	FTEs	<b>-26 i 21 Swyddi</b>	<b>-50 i 21 Swyddi</b>
	Dull gyda chafeat (pasio'r Ardoll ymlaen i ymwelwyr)		-£0.3m i -£0.4m	-£1.3m i £0.4m

<sup>18</sup> I'r gwrthwyneb, pe bai twristiaeth yn lleihau am resymau heblaw'r ardoll, byddai'r cyllid refeniw yn lleihau.

<sup>19</sup> Mae hyn yn cynnwys ystod o senarios o besimistaidd i optimistaidd, yn seiliedig ar yr elastigeddau yn dadansoddiad Llywodraeth Cymru.

GVA Blynyddol (£m)	Dull gyda chafeat (busnesau yn amsugno)	-£2.7m	-£2.7m
	<b>Ystod gyfunol</b>	<b>-£2.7m i -£0.3m</b>	<b>-£2.7m i +£0.4m</b>
Refeniw Ardoll Ymwelwyr	<b>Ystod gyfunol</b>		<b>£2.4m to £2.8m</b>

7.6 Mae data STEAM yn amcangyfrif bod economi ymwelwyr bresennol Gwynedd rhwng 4 a 5 gwaith yn fwy na'r data IPS / GBTS – felly mae defnyddio data STEAM yn arwain at effeithiau sylweddol uwch. Er enghraifft, mae'r newid mewn swyddi yn amrywio o -26 i +21 yn senario graidd y prif ddadansoddiad, ac mae hyn yn cynyddu i rhwng -240 a +198 wrth ddefnyddio data STEAM. Yn yr un modd, mae'r refeniw rhwng £11.2m a £13.8m (er y dylid nodi bod hyn yn debygol o fod yn oramcangyfrif). Mae hyn yn tynnu sylw at yr ansicrwydd yn y data, ac felly'r ansicrwydd cynhenid wrth ragfynegi effaith yr ardoll.